

INFORMACJA Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
ZIEMI WIELUŃSKIEJ
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU

SPIS TREŚCI

WSTĘP	
I. Informacje ogólne o banku	3
II. Cele i strategię polityki zarządzania ryzykiem	3
III. Informacje z zakresu systemu zarządzania	37
IV. Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych	39
V. Fundusze własne	39
VI. Wymogi kapitałowe	44
VII. Ryzyko kredytowe	47
VIII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)	57
VIX. Ryzyko operacyjne	57
X. Ekspozycje kapitałowe	59
XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego	60
XII. Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych wazone ryzykiem	63
XIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	63
XIV. Ryzyko płynności i pozycje płynnościowe	66
XV. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe	77
XVI. Dźwignia finansowa	78
XVII. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej	78

**INFORMACJA Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO ZIEMI WIELUŃSKIEJ
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU**

WSTĘP

1. Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej, zwana dalej „Informacją” została opracowana celem spełnienia wymogów wynikających z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu – w zakresie w jakim ta uchwała nie jest sprzeczna z:
 - Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
 - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi
 - Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji;
 - Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28.05.2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
 - Ustawą Prawo bankowe.
2. Informacje te są ujawniane z częstotliwością roczną, nie później niż w terminie 15 dni od zatwierdzenia przez organ zatwierdzający roczne sprawozdanie finansowe.
3. Bank w miejscu wykonywania czynności zamieszcza wzmiankę, iż zasady i informacja podlegają ujawnieniu, dostępna jest w jednostkach organizacyjnych Banku.
4. Niniejsza Informacja stanowi realizację „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej”, wprowadzonej Uchwałą Zarządu nr 169/2016 z dnia 22.11.2016 r., zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 39/2016 z dnia 09.12.2016 r.

I. Informacje ogólne o Banku

1. Bank Spółdzielczy Ziemi Wieluńskiej z siedzibą w Białej Rządowej 2, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
2. W 2016 roku Bank Spółdzielczy Ziemi Wieluńskiej prowadził działalność poprzez:

Lp.	Rodzaj placówki	Adres
1.	Centrala BSZW	Biała Rządowa 2, 98-350 Biała
2.	Oddział w Białej	Biała Rządowa 2, 98-350 Biała
3.	Oddział w Czarnożyłach	Czarnożyły 140 A, 98-310 Czarnożyły
4.	Oddział w Pątnowie	Pątnów 36 A, 98-335 Pątnów
5.	Oddział w Skomlinie	ul. Trojanowskiego 1, 98-346 Skomlin

II. Cele i strategię polityki zarządzania ryzykiem

1. Strategię i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Bank Spółdzielczy Ziemi Wieluńskiej stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 2) metodę podstawowego wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.
1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych, ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W celu przeprowadzania wymienionych procesów realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- system limitów ograniczających ryzyko;
- system informacji zarządczej;
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

2. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko operacyjne
- 3) ryzyko koncentracji,
- 4) ryzyko płynności,
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 6) ryzyko kapitałowe
- 7) ryzyko braku zgodności.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającym stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 2%,
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym jest:

procesem ciągłym, który umożliwić ma zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej Banku i dostarczyć informacji o portfelu kredytowym, które umożliwiają Zarządowi podjęcie ostrożnościowych i zasadniczych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w dwóch aspektach:

- 1) **ryzyka pojedynczej transakcji** - zależy od kwoty kredytu i prawdopodobieństwa braku jego spłaty ,
- 2) **ryzyka łącznego portfela kredytowego** - zależne jest od:
 - a) ryzyka pojedynczych kredytów i powiązań między pojedynczymi kredytobiorcami; im mniejsza jest ta wzajemna zależność, tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych kredytów przez kredytobiorców,
 - b) ryzyka zaangażowania w tę samą branżę gospodarki, ten sam produkt lub w ten sam region działania,
 - c) ryzyka zaangażowania zabezpieczonego tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonego przez tego samego dostawcę zabezpieczenia,
 - d) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a Ustawy Prawo bankowe.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 65 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Zarządzanie ryzykiem funkcjonuje poprawnie gdy:

- 1) główne obszary ryzyk są identyfikowane,
- 2) ryzyko nie przekracza akceptowalnego poziomu,
- 3) przygotowane są metody działania w przypadku wystąpienia zwiększonego ryzyka,
- 4) istnieją i funkcjonują mechanizmy kontrolne.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym określają:

- 1) kompetencje i odpowiedzialność oraz zasady funkcjonowania poziomów decyzyjnych w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 2) zasady identyfikacji i analizy poziomu ryzyka kredytowego w odniesieniu do indywidualnego kredytobiorcy,
- 3) zasady pomiaru i analizy ryzyka kredytowego w odniesieniu do portfela kredytowego Banku wraz z pożądanym zakresem i trybem przekazywania informacji dla kierownictwa,
- 4) działania podejmowane w wyniku stwierdzonych dla bezpieczeństwa portfela kredytowego zagrożeń.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 2 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 30 % ich udziału w portfelu kredytowym.

Polityka Banku w zakresie realizacji celów strategicznych dotyczących ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych realizowana jest poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 15 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,

- obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców
- pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 2 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 60 % ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców,
 - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
- 2) stosowanie szczegółowych limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,

- b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat.
 - 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20 % i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych;

Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 2) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 3) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 4) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowi integralny element procesu zarządzania Bankiem. W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczy każdy pracownik Banku, ze względu na fakt, że ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich komórek i obszarów działalności Banku. Identyfikacja ryzyka operacyjnego w Banku obejmuje:

- 1) ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach, systemach Banku.
- 2) ryzyko operacyjne powstające na etapie opracowywania nowych produktów, projektów oraz procesów w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, określenie związanych z nim zagrożeń oraz określenie gdzie, w jaki sposób i dlaczego te zagrożenia mogą się zmaterializować.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) krytycznych procesów biznesowych,
 - b) procesów kluczowych
- 2) identyfikację ryzyka,
- 3) pomiar i ocenę ryzyka,
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń operacyjnych,
 - b) raportowanie strat operacyjnych,
 - c) analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

Ryzyko koncentracji

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka koncentracji jest:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.
- 3) Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
 - 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10 % uznanego kapitału;
 - 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się:

na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku; na działania te składają się:

- 1) ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji;
- 2) kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.

W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, szczególnie w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych, geograficznych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;

Analiza ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji przeprowadzana jest wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, w ten sam region geograficzny oraz w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku. Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę zasady szacowania kapitału wewnętrznego

Ryzyko płynności

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie następującej strategii finansowania:
 - a) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 65 % pasywów ogółem;
 - b) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
 - c) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
 - d) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
 - e) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy; oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych,
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2 % sumy bilansowej,
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem;
- 5) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:
 - 1) skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie komórki organizacyjne Banku oraz
 - 2) całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

Proces zarządzania oparty jest m.in. na następujących zasadach:

- 1) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz fundusze własne banku,
- 2) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości,
- 3) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko kapitałowe

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest:

określenie przez Bank maksymalnej wielkości apetytu na ryzyko poprzez wyznaczenie poziomu kapitału wewnętrznego w odniesieniu do funduszy własnych oraz poprzez przyjęcie minimalnego poziomu współczynnika wypłacalności.

Proces zarządzania ryzykiem kapitałowym polega na:

Zarządzaniu przez Bank poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka. Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynnika wypłacalności podlega systematycznemu

monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika wypłacalności w okresach kwartalnych. W przypadku gdy wielkość wymogów kapitałowych lub poziom funduszy własnych, będą zagrażać utrzymaniu poziomów współczynnika wypłacalności i wewnętrznego współczynnika wypłacalności określonych w celach strategicznych, częstotliwość analizy poziomu adekwatności kapitałowej zostaje zwiększona. W celu zapewnienia adekwatności funduszy własnych w relacji do poziomu ponoszonego ryzyka, Zarząd podejmuje działania o charakterze krótko lub długoterminowym.

Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem braku zgodności jest wzmocnienie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez:

- 1) zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej:

- 1) główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności, na wszystkich szczeblach organizacji Banku;
- 2) dążenie do zgodności wewnętrznych aktów prawnych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku, rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnątrz dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności polega na:

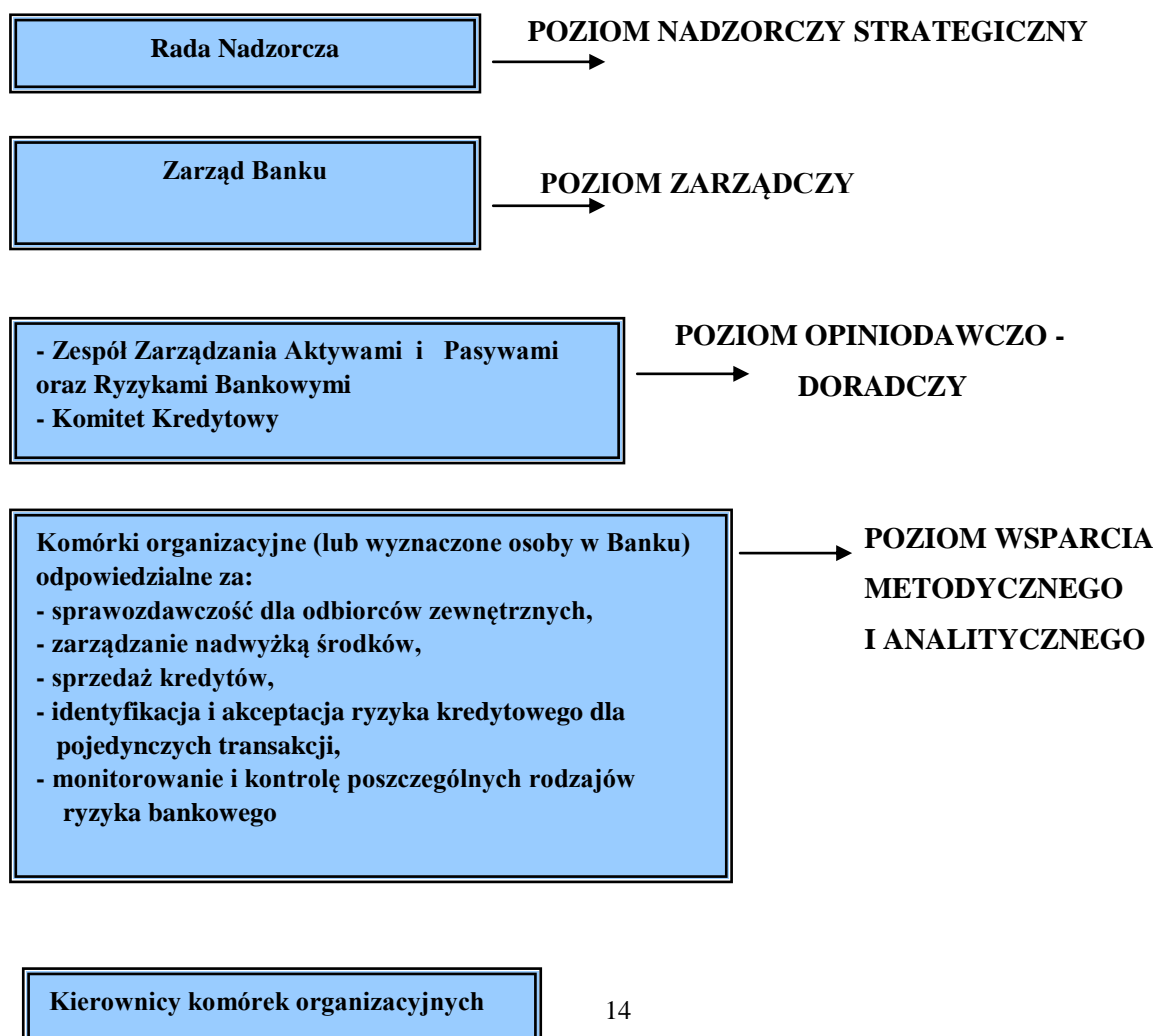
- 1) efektywnym przeciwdziałaniu możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawnym i skutecznym podejmowaniu działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 3) dążeniu do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) dążeniu i dbałości o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

2. *Struktura i organizacja komórki monitorującej dane rodzaje ryzyka w Banku lub inne odpowiednie zastosowania organizacyjne.*

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej.

————→ POZIOM KONTROLNY OPERACYJNY

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- system limitów ograniczających ryzyko;
- system informacji zarządczej;
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego,
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na

poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku;

Zespół Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Ryzykami Bankowymi jest organem opiniodawczo – doradczym i jest odpowiedzialny za:

- ocenę analiz z zarządzania aktywami i pasywami,

- ocenę analiz z zarządzania wszystkimi ryzykami bankowymi zgodnie z odrębnymi procedurami,
- ocenę weryfikacji procedur wewnętrznych,
- ocenę przeprowadzonych klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych kategorii,
- ocenę przeprowadzonych analiz i opinii projektów wprowadzania nowych produktów i usług bankowych,
- koordynację procesu zarządzania ciągłością działania.

W obszarze polityki bezpieczeństwa informacji Zespół do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi jest odpowiedzialny za:

- a) coroczny przegląd Polityki Bezpieczeństwa Informacji,
- b) przegląd i zatwierdzenie informacji zarządczej z zakresu bezpieczeństwa informacji,
- c) monitorowanie istotnych zmian w obszarze technologii informacji, mających wpływ na poziom ryzyka operacyjnego Banku,
- d) dokonywanie przeglądu i monitorowanie naruszeń bezpieczeństwa informacji,
- e) rekomendowanie zmian do polityki bezpieczeństwa informacji,
- f) wydawanie rekomendacji dla planów postępowania z ryzykami z zakresu bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

Komitet Kredytowy pełni funkcję opiniodawczą i jego zadaniem jest opiniowanie wniosków kredytowych dotyczących kredytów określonych w Regulaminie Komitetu Kredytowego.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

- 1) Bank stosuje metody (modele) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
- 2) Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
- 3) Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
- 4) Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

W ocenie Banku stosowane przez Bank modele mają charakter nieistotny, gdyż żaden nie determinuje ostatecznej decyzji zarządczej.

Niezależnie od podziału stosowanych przez Bank narzędzi pomiaru ryzyka na metody i modele, Bank ogranicza ryzyko wynikające ze stosowania zarówno metod jak i modeli m.in. poprzez:

- 1) prowadzenie rejestru metod/modeli wraz ze wskazaniem właściciela;
- 2) posiadanie dokumentacji opisującej działanie metody/modelu;
- 3) w przypadku metod/modeli zewnętrznych – posiadanie możliwości aktualizowania założeń do metod/modeli w odpowiednim czasie i zakresie;
- 4) przeszkolenie pracowników odpowiedzialnych za obsługę metody/modelu, zapewnienie zastępowalności w obsłudze metody/modelu;
- 5) dokonywanie przeglądu i aktualizacji metod pomiaru ryzyka/modeli wewnętrznych – wraz z co najmniej rocznym przeglądem zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
- 6) objęcie obszaru prawidłowości funkcjonowania modelu (w tym jakości danych) systemem kontroli wewnętrznej.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne. Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka tj.:

- 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
- 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
- 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczy określa odrębna regulacja.

Informacje dotyczące wszystkich ryzyk bankowych

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Ocena poziomu ryzyka bankowego	Raport dotyczący łącznie analizy następujących rodzajów ryzyka bankowego: - kredytowego - koncentracji - płynności - stopy procentowej - kapitałowego - operacyjnego - pozostałych ryzyk	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd/ Rada Nadzorcza	półrocznie
2.	Raport z weryfikacji procedur z zakresu ryzyk bankowych	Ocena procedur z zakresu ryzyk bankowych, propozycje zmian w regulacjach.	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...)/ Zarząd/ Rada Nadzorcza	raz w roku, do końca stycznia
3.	Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi	Raport dotyczy realizacji mierników ilościowych wyznaczających apetyt na ryzyko w Banku	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd / Rada Nadzorcza	raz w roku
4.	Raport z wykonania scenariuszowych testów warunków skrajnych	Raport z wykonania scenariuszowych testów warunków skrajnych polegających na pomiarze wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz na wynik finansowy Banku	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...)/ Zarząd / Rada Nadzorcza	raz w roku, do 30 września

Ryzyko kredytowe

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Struktura aktywów i zobowiązań pozabilansowych	Podział aktywów ogółem Banku według wartości bilansowej i udziału w % na następujące wielkości: - kasa - rachunek bieżący i lokaty w Banku Zrzeszającym - dłużne papiery wartościowe - inne papiery wartościowe	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie

		- kredyty - majątek trwały - zobowiązania pozabilansowe			
2.	Struktura kredytów	Podział kredytów Banku według wartości i udziału w % na strukturę: - rodzajową - podmiotową - jakościową, w tym pokazanie wysokości zastosowanych pomniejszeń do naliczania rezerw celowych i pokazanie wysokości utworzonych rezerw celowych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
3.	Analiza wskaźników	Wykaz wskaźników: - udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, - stopień pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami celowymi, - udział łącznej wielkości kredytów klientów posiadających duże zaangażowania w kredytach ogółem, - udział kredytów osób wewnętrznych w kredytach ogółem,	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
4.	Testy warunków skrajnych	Wyniki przeliczenia testów wrażliwości wraz ze wskazaniem ich wpływu na wynik finansowy Banku	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
5.	Realizacja limitów	Stopień realizacji limitów wyznaczonych w procedurze zasady zarządzania ryzykiem kredytowym	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
6.	Wykaz ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych lub przekazanych do windykacji	Wykaz ekspozycji z pokazaniem: - wysokości zadłużenia z podziałem na kapitał i odsetki - kategorii ryzyka - wysokości utworzonych rezerw celowych - kwotą należności odzyskanych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
7.	Raport odstępstw od przyjętych standardów kredytowych	Opis odstępstwa z podaniem umowy kredytowej, kwoty zaangażowania, jednostki podejmującej decyzję	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd / Rada Nadzorcza	kwartalnie
8.	Analiza ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji	Raport dotyczący łącznie analizy ryzyka bankowego: kredytowego koncentracji, ryzyka DEK i ryzyka EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	kwartalnie
9.	Analiza rynku nieruchomości	Raport z analizy rynku nieruchomości	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	raz w roku, do 30 czerwca

10.	Analiza zmienności stóp procentowych	Raport z analizy zmienności stóp procentowych, od których zależne jest zmienne oprocentowanie kredytów w Banku	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...)/ Zarząd	raz w roku
11.	Raport z weryfikacji poziomu limitów ostrożnościowych	Weryfikacja limitów ostrożnościowych obejmujących ryzyko kredytowe, koncentracji, ryzyko DEK i ryzyko EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...)/ Zarząd	raz w roku

Ryzyko koncentracji

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Wykaz dużych kredytobiorców Banku	Wykaz kredytobiorców posiadających zaangażowanie równe lub wyższe niż 10% funduszy własnych z pokazaniem: - poszczególnych składników zaangażowania (w tym: kapitał, odsetki, zobowiązanie pozabilansowe, kwota rezerw celowych oraz nierozliczonej prowizji w czasie) - wielkość zaangażowania w odniesieniu do funduszy własnych – realizacja limitów jednostkowych, - realizacji limitu łącznego	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
2.	Koncentracje branżowe	Wykaz koncentracji branżowych z pokazaniem: - wysokości zadłużenia w daną branżę - struktury - odniesienia do funduszy własnych - realizacji limitów - rezerw celowych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
3.	Koncentracje geograficzne	Wykaz koncentracji geograficznej z pokazaniem: - wysokości zadłużenia w dany rejon geograficzny - struktury - odniesienia do funduszy własnych - realizacji limitów - rezerw celowych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
4.	Koncentracje zabezpieczeń	Wykaz koncentracji zabezpieczeń z pokazaniem: - wysokości zadłużenia w dane zabezpieczenie - struktury - odniesienia do funduszy własnych - realizacji limitów - rezerw celowych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
5.	Testy warunków skrajnych	Wyniki przeliczenia testów wrażliwości wraz ze wskazaniem ich wpływu na wynik finansowy Banku	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	Kwartalnie

6.	Analiza ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji	Raport dotyczący łącznie analizy ryzyka bankowego: kredytowego koncentracji, ryzyka DEK i ryzyka EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
----	--	---	-------------------------	-------------------------	------------

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Skala zaangażowania Banku w detaliczne ekspozycje kredytowe	Zaprezentowanie udziału detalicznych ekspozycji kredytowych w odniesieniu do sumy bilansowej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
2.	Struktura portfela detalicznych ekspozycji kredytowych	Struktura portfela DEK z pokazaniem wartości poszczególnych podportfeli oraz ich procentowego udziału w DEK	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
3.	Realizacja limitów	Zaprezentowanie stopnia realizacji przyjętych limitów	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
4.	Testy warunków skrajnych	Wyniki testów warunków skrajnych w zakresie wpływu ryzyka stopy procentowej klienta na jakość ekspozycji DEK	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	rocznie
5.	Analiza ryzyka kredytowego i koncentracji	Raport dotyczący łącznie analizy ryzyka bankowego: kredytowego koncentracji, ryzyka DEK i ryzyka EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
6.	Sprawozdanie z realizacji strategii i zasad zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych	Raport dotyczący realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - apetytu na ryzyko - limitów na ryzyko - odstępstw od przyjętych standardów kredytowania 	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd Rada Nadzorcza	półrocznie

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Skala zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie	Zaprezentowanie udziału ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w odniesieniu do sumy bilansowej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
2.	Struktura portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	Struktura portfela EKZH z pokazaniem wartości poszczególnych podportfeli oraz ich procentowego udziału w EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
3.	Realizacja limitów	Zaprezentowanie stopnia realizacji przyjętych limitów	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
4.	Testy warunków skrajnych	Wyniki testów warunków skrajnych w zakresie	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	rocznie

		wpływu Ryzyka stopy procentowej klienta na jakość ekspozycji EKZH			
5.	Analiza ryzyka kredytowego i koncentracji	Raport dotyczący łącznie analizy ryzyka bankowego: kredytowego koncentracji, ryzyka DEK i ryzyka EKZH	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
6.	Raport z weryfikacji wskaźnika LtV	Raport dotyczący weryfikacji wartości zabezpieczeń w stosunku do ekspozycji kredytowej klienta	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	Raz w roku, do końca czerwca

Ryzyko rynkowe

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Struktura aktywów i pasywów według rodzajów zastosowanych stóp referencyjnych	Wykaz zestawienia aktywów i pasywów oprocentowanych według stóp referencyjnych; <ul style="list-style-type: none"> • Redyskonto weksli NBP <ul style="list-style-type: none"> - stopa zmienna - stopa stała • Stawka WIBID/WIBOR <ul style="list-style-type: none"> - stopa zmienna - stopa stała • Stawka własna banku <ul style="list-style-type: none"> - stopa zmienna - stopa stała 	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
2.	Raport z wielkości niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp referencyjnych w poszczególnych przedziałach czasowych.	Analiza ryzyka z tytułu niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania ze wskazaniem zmiany wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy .	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
3.	Analiza wskaźników ekonomicznych	Wykaz wskaźników: <ul style="list-style-type: none"> - udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej, - udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej, - wskaźnik zyskowności aktywów oprocentowanych, - wskaźnik obsługi pasywów oprocentowanych, - rozpiętość odsetkowa, - marża odsetkowa 	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie

4.	Analiza luki przeszacowania	Zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych według terminów przeszacowania, obejmujące symulacje zmian wyniku odsetkowego w okresie najbliższego roku.	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
5.	Realizacja limitów	Stopień realizacji limitów wyznaczonych w procedurze zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
6.	Testy warunków skrajnych	Wyniki wyliczenia testów warunków skrajnych z uwzględnieniem wpływu zmian stóp procentowych o 200 pb na wartość ekonomiczną banku	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
7.	Analiza ryzyka stop procentowej	Raport dotyczący łącznie analizy ryzyka stopy procentowej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie

Ryzyko operacyjne

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Raport wystąpienia zdarzeń w ramach ryzyka operacyjnego	Raport z gromadzenia danych o zidentyfikowanym ryzyku i stratach operacyjnych	Menadżerowie ryzyka poszczególnych Oddziałów.	Audytory ryzyka	miesięcznie
2.	Raport z zakresu ryzyka operacyjnego	Raport zawiera analizę z: - ewidencjonowania zdarzeń operacyjnych, - straty brutto (w układzie macierzy bazylejskiej), - mapę ryzyka	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	miesięcznie
3.	Raport z przeprowadzonych testów warunków skrajnych	Wyniki przeliczenia testów warunków skrajnych zgodnie z metodą samooceny .	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
5.	Raport z monitorowania KRI	Raport zawiera kwartalną rejestrację wartości KRI	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	kwartalnie
6.	Raport z weryfikacji limitów do KRI	Raport zawiera coroczny przegląd i weryfikację limitów KRI	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	Raz w roku do końca stycznia
7.	Weryfikacja wyników samooceny	Raport zawiera: - identyfikację i ocenę występującego ryzyka, - określenie , czy mechanizmy kontrolne są odpowiednie, -oszacowanie konsekwencji ,skutków wystąpienia zdarzeń operacyjnych wynikających z danego ryzyka.	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd	Raz w roku

8.	Powierzenie czynności w ramach umowy outsourcingu.	Ocena przedsiębiorcy ramach umowy o powierzenie czynności	Komórka odpowiedzialna	Zarząd/Rada Nadzorcza	Raz w roku
----	--	---	------------------------	-----------------------	------------

Ryzyko płynności

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Analizy okresowej płynności finansowej	Analiza zawiera: - raport stabilności - koncentrację dużych zaangażowań w tym osób wewnętrznych - miary płynności - podstawowe wskaźniki ekonomiczne - scenariusze sytuacji kryzysowych - testy warunków skrajnych	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) / Zarząd	miesięcznie
2.	Analizy płynności finansowej	Analiza zawiera: analizę bilansu, źródła finansowania, koncentrację pasywów w tym depozyty osób wewnętrznych, instrumenty regulowania płynności krótkoterminowej, źródła finansowania, limity, kształtowanie się płynności, nadzorcze miary płynności, testy warunków skrajnych, analiza wskaźnikowa, scenariusz sytuacji kryzysowych	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd/ Rada Nadzorcza	kwartalnie/ półrocznie
3.	Pogłębiona analiza płynności długoterminowej	Strategia, skala i struktura terminowa; symulacja wpływu na poziom płynności; ocena stopnia realizacji harmonogramu; strategia zabezpieczenia ryzyka płynności	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd/ Rada Nadzorcza	rocznie
4.	Analizy bieżącej płynności finansowej	Stan środków na rachunku bieżącym, na rachunkach terminowych, w kasach. Dyspozycje klientów w drodze, możliwość zdeponowania ewentualnej nadwyżki	Pracownik Księgowości	Główny Księgowy	Każdego dnia

Ryzyko kapitałowe

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
1.	Kapitał wewnętrzny	- wymóg kapitałowy na istotne rodzaje ryzyka - wewnętrzny współczynnik wypłacalności	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd Rada Nadzorcza	kwartalnie
2.	Analiza szacowania kapitału wewnętrznego w	wyliczenie wewnętrznego wymogu kapitałowego na następujące rodzaje ryzyka: - kredytowe	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) Zarząd Rada Nadzorcza	kwartalnie

	Banku.	-operacyjne -koncentracji -stopy procentowej w księdze bankowej -płynności -kapitałowe			
3.	Realizacja limitów alokacji kapitału	-realizacja przyjętych limitów alokacji	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (..) Zarząd Rada Nadzorcza	kwartalnie
4.	Test wrażliwości kapitału wewnętrznego	- wpływ czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową - wpływ braku realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego na poziom adekwatności kapitałowej - wpływ zmian parametrów makroekonomicznych na poziom adekwatności kapitałowej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (..) Zarząd Rada Nadzorcza	- kwartalnie - raz w roku - raz w roku
5.	Informacja o wielkości funduszy własnych na potrzeby wyliczenia koncentracji kredytów	wielkość funduszy własnych na potrzeby wyliczenia koncentracji kredytów	Główny Księgowy – Członek Zarządu	Wszyscy Pracownicy	do 15 dnia każdego miesiąca
6.	Analiza wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.	-wyznaczenie całkowitego wymogu kapitałowego według podziału na klasy ekspozycji -fundusze własne -aktywa ważone ryzykiem -regulacyjne wymogi kapitałowe	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (..) Zarząd Rada Nadzorcza	miesięcznie/ kwartalnie
7.	Weryfikacja limitów dotyczących ICAAP w ramach przeglądu procesu szacowania kapitału wewnętrznego oraz weryfikacja katalogu ryzyk uznawanych przez Bank za istotne.	weryfikacja limitów ICAAP oraz katalogu ryzyk uznawanych przez Bank za istotne	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (..) Zarząd Rada Nadzorcza	raz w roku

Pozostałe informacje z zakresu ryzyk

L.p.	Zagadnienie	Zakres raportu	Jednostka sporządzająca	Odbiorca informacji	Częstotliwość
------	-------------	----------------	-------------------------	---------------------	---------------

1.	Raport dla Zarządu i Rady Nadzorczej z analizy ryzyka braku zgodności	Raport zawiera: 1) ocenę ryzyka braku zgodności, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka; 2) podsumowanie wszystkich zdarzeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem; 3) rekomendowane środki naprawcze; 4) ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.	Komórka ryzyk bankowych	Zarząd/ Rada Nadzorcza	półrocznie
2.	Zakres informacji podlegający ujawnieniom w ramach Polityki Informacyjnej	Polityka Informacyjna w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej	Komórka ryzyk bankowych	Zespół ds. (...) /Zarząd/Rada Nadzorcza	Raz w roku/ W ciągu 15 dni po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli
3.	Wykaz ekspozycji kredytowych kwalifikujących się do zmiany kategorii ryzyka	Wykaz ekspozycji kredytowych kwalifikujących się do obniżenia/podwyższenia kategorii ryzyka	Wyznaczeni pracownicy Oddziałów i Centrali	Członek Zespołu ds. (...) /Stanowisko ds. monitoringu /Zarząd	co miesiąc, co najmniej 3 dni przed ostatnim dniem roboczym miesiąca
4.	Raport i ocena z przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych	Raport i ocena z przeglądu ekspozycji kredytowych pod kątem zaklasyfikowania do odpowiedniej kategorii ryzyka	Członek Zespołu ds. (...)	Zespół ds.(...)/ Zarząd	miesięcznie

4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB..

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;

4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ryzyko kredytowe

Prowadzona przez Bank Spółdzielczy Ziemi Wieluńskiej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Polityka w zakresie prawnych form zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

W celu ograniczania ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w procedurze Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej .

W przypadkach, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo bankowe za szczególną formę zabezpieczenia Bank uważa takie przypadki, w których zapewnił sobie:

- 1) wykonywanie dodatkowych czynności prawnych, zmierzających do wzmocnienia zabezpieczenia, które będą skutkowały dodatkową możliwością dochodzenia roszczeń;
- 2) wpływ na podejmowane u kredytobiorcy decyzje strategiczne.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

W procesie ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów, głównie w celu ograniczania ryzyka prawnego, jak również ryzyka braku zgodności, Bank dokłada szczególnej staranności w konstruowaniu umów z klientem.

Oprócz podstawowej funkcji, jaką spełniają przyjęte w Banku zabezpieczenia, pozwalają one również bezpośrednio redukować skalę zrealizowanego ryzyka kredytowego; Bank wykorzystuje przyjęte

zabezpieczenia do pomniejszenia podstawy naliczania rezerw celowych zgodnie z zapisami rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Ustanowione przez Bank zabezpieczenia mogą stanowić podstawę do zmniejszania kwoty regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe poprzez możliwość stosowania preferencyjnej wagi ryzyka (35%) dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach lub poprzez zastosowanie przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego; szczegółowe wymogi, które muszą spełniać zabezpieczenia dla wymienionych celów zostały określone w obowiązującej w Banku procedurze wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego określa się parametry pozwalające na ocenę zdolności kredytowej klienta.

Równoległe z oceną zdolności kredytowej klienta przeprowadzana jest analiza jakości i skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń spłaty kredytu.

Posiadanie zdolności kredytowej przez klienta nie zobowiązuje Banku do udzielenia kredytu.

W przypadku braku zdolności kredytowej u klienta, Bank może udzielić kredytu jedynie na warunkach określonych zapisami ustawy Prawo bankowe.

Parametry pozwalające na ocenę zdolności kredytowej i metodyki jej badania zawarte są w szczegółowych instrukcjach dotyczących oceny zdolności kredytowej dla poszczególnych rodzajów klientów oraz określonych produktów.

Celem ograniczania ryzyka kredytowego Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą.

Wysokość limitów została określona na podstawie: historycznego kształtowania się struktury kredytów Banku, stopnia ryzyka związanego z poszczególnymi rodzajami kredytów, wysokości rezerw celowych, które wystąpiłyby w przypadku maksymalnego wykorzystania limitu, strategicznych celów biznesowych Banku; Bank dopuszcza ustalenie wysokości limitu powyżej poziomu wynikającego z danych historycznych, jeżeli obszar ryzyka, który podlega limitowaniu generuje niski poziom ryzyka kredytowego.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych, informacja w tym zakresie jest przedmiotem informacji zarządczej dla Zarządu.

Ryzyko koncentracji

Podstawową metodą zabezpieczania się przed tym ryzykiem jest monitorowanie łącznej wartości ekspozycji wobec poszczególnych klientów.

Pracownik rekomendujący zawarcie transakcji kredytowej, zobowiązany jest przed podjęciem decyzji: ustalić łączny poziom ekspozycji i zidentyfikować powiązania i porównać je z dopuszczalnymi poziomami norm koncentracji zapisanymi w zasadach.

Pozytywna rekomendacja kredytowa może zostać wydana, jeśli łączny poziom ekspozycji, po udzieleniu rekomendowanego kredytu, nie spowoduje przekroczenia żadnego z limitów koncentracji zaangażowań z osobna.

Dopuszcza się w szczególnych przypadkach możliwość przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań wynikających z zasad, ale każdorazowe takie przekroczenie winno być wskazane oraz uzasadnione w wydawanej rekomendacji oraz decyzji kredytowej; nie dopuszcza się przekroczeń limitów dużych ekspozycji, o których mowa w CRR.

Do podjęcia decyzji skutkującej przekroczeniem limitów wewnętrznych uprawniony jest Zarząd.

Po podjęciu decyzji kredytowej skutkującej przekroczeniem limitów wewnętrznych należy dokonać odpowiedniego wpisu w wykazie ekspozycji kredytowych, w których dokonano odstępstw od przyjętych standardów postępowania, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

W przypadku przekroczenia limitów, Bank niezwłocznie o tym fakcie informuje Komisję Nadzoru Finansowego, która w uzasadnionych okolicznościach może przyznać Bankowi ograniczony czas na dostosowanie się do limitu.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych. Informację w tym zakresie otrzymują Zarząd (w okresach kwartalnych) i Rada Nadzorcza (w okresach półrocznych).

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu podejmowane są działania polegające na:

- 1) dokonaniu przez komórkę monitorującą, analizy przyczyn przekroczenia limitu, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie limitu ma charakter jednorazowy, czy też jest wynikiem zmian strukturalnych, a przekroczenie ma charakter długotrwały;
- 2) określeniu przez komórkę monitorującą skali wzrostu ryzyka powyżej dotychczas akceptowalnego poziomu;
- 3) podjęciu przez Zarząd decyzji o podniesieniu limitu, niemniej jednak w granicach akceptowalnego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka – jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako akceptowalna;
- 4) jeżeli ocena wzrostu ryzyka została określona jako nieakceptowalna:
 - a) ograniczenie skali akcji kredytowej Banku lub w odniesieniu do wybranych obszarów,
 - b) zwiększenie wartości zabezpieczeń lub restrukturyzowanie zadłużenia, w przypadku koncentracji podmiotowych,

- c) zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
- d) podejmowanie innych zindywidualizowanych działań zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia,
- e) zbycia całości lub części wierzytelności powodującej przekroczenie limitu maksymalnego.

Ryzyko płynności

Badanie ryzyka płynności w Banku wspomagane jest systemem limitów ograniczających górną jego granicę. Rodzaj limitów oraz ich wysokość jest ściśle uzależniona od wyznaczonych strategicznych celów oraz bieżącej sytuacji Banku i jego otoczenia.

Celem ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą.

Wysokość limitów została określona na podstawie:

- a) powtarzalności operacji prowadzonych przez klientów Banku;
- b) planowanego rozwoju działalności kredytowej i depozytowej Banku, w tym rozwoju działalności walutowej Banku;
- c) zmian w zakresie produktowej oferty kredytowej i depozytowej;
- d) analiza danych historycznych w zakresie struktury terminowej i podmiotowej podstawowych źródeł finansowania działalności Banku;
- e) analiza danych historycznych w zakresie danych będących podstawą do wyznaczania wewnętrznych limitów;
- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) wyniki szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności;
- h) przewidywanej ekspozycji na ryzyko płynności, wynikającej z planów strategicznych i rocznych planów finansowych Banku;
- i) planowanych zmian w otoczeniu makroekonomicznym;

Raz w roku Bank, do końca I kwartału przeprowadza weryfikację, i jeżeli zachodzi taka potrzeba, aktualizację wielkości przyjętych limitów uwzględniającą czynniki makroekonomiczne oraz czynniki wewnętrzne, które zaistniały w Banku.

Monitorowanie stopnia wykorzystania limitów odbywa się z częstotliwością miesięczną.

W przypadku, gdy analizy stopnia wykorzystania limitów wskazują tendencje rosnące, komórka monitorująca dokonuje analizy przyczyn tego wzrostu.

W przypadku zagrożenia przekroczenia limitów (w tym w szczególności w stopniu określonym w części dotyczącej awaryjnych planów zabezpieczenia płynności), komórka monitorująca przekazuje informację wraz z proponowanymi kierunkami działań na posiedzenie Zarządu, który podejmuje stosowne decyzje zmierzające albo do ograniczenia ryzyka płynności i uzyskania pożądaných wielkości wskaźników, albo o czasowym akceptowaniu przekroczenia limitu, albo o korekcie obowiązujących limitów.

Nie zalicza się do przypadków kryzysowych sytuacji, gdy odchylenie od ustalonych norm ma swoje uzasadnienie w jednorazowych, niepowtarzalnych w okresach przyszłych przypadkach.

Sytuacje, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności przypadki:

- 1) czasowego, uzasadnionego spadku funduszy własnych Banku;
- 2) stwierdzonej nieprecyzyjności stosowanego modelu pomiaru ryzyka (co powinno skutkować niezwłocznym podjęciem prac nad modyfikacją modelu wyliczeniowego);
- 3) nieplanowanego wcześniej zaangażowania się Banku w pomoc strategicznemu klientowi w sytuacji jego uzasadnionych, przejściowych problemów.

Ryzyko stopy procentowej

Celem ograniczania ryzyka stopy procentowej Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Ustalając propozycje limitów w zakresie dopuszczalnego ryzyka stopy procentowej, Bank posługuje się metodą opisową, która jest adekwatna do skali i rodzaju ryzyka ponoszonego przez Bank i opiera się na następujących założeniach:

- 1) powtarzalności operacji prowadzonych przez klientów Banku;
- 2) dalszym rozwoju działalności kredytowej i depozytowej banku, jak również działalności walutowej Banku;
- 3) zmianach w zakresie produktowej oferty kredytowej i depozytowej;
- 4) analizie rynkowych stóp procentowych i prognozie zmian tych stóp.

Wysokość limitów ustalana jest na podstawie odrębnie przeprowadzanych pisemnych analiz, które uwzględniają następujące aspekty:

- 1) uwarunkowania wynikające z przepisów prawa i rekomendacji organów nadzorczych;
- 2) akceptowany przez Radę Nadzorczą ogólny poziom ryzyka Banku;
- 3) wysokość funduszy własnych Banku;
- 4) analiza danych historycznych w zakresie struktury produktów aktywnych i pasywnych opartych na stałą i zmienną stopę procentową;

- 5) analiza danych historycznych w zakresie struktury produktów aktywnych i pasywnych o oprocentowaniu zależnym od poszczególnych stawek referencyjnych;
- 6) analiza danych historycznych w zakresie danych będących podstawą do wyznaczania wewnętrznych limitów;
- 7) wyniki testów warunków skrajnych;
- 8) wyników szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej;
- 9) przewidywana ekspozycja na ryzyko stopy procentowej wynikająca z planów strategicznych, długoterminowych planów pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych oraz rocznych planów finansowych;
- 10) planowanych zmian w otoczeniu makroekonomicznym;

Raz w roku Bank, do końca stycznia przeprowadza weryfikację limitów i jeżeli zachodzi taka potrzeba ich aktualizację wykonując analizę porównawczą kształtowania się poziomu wykorzystania limitów w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy oraz badając trendy w zakresie poziomu ryzyka stopy procentowej; celem analizy jest:

- 1) potwierdzenie obowiązujących limitów;
- 2) propozycja zmiany poziomu limitów;
- 3) propozycja wprowadzenia nowych rodzajów limitów.

Monitorowanie stopnia wykorzystania limitów odbywa się z częstotliwością miesięczną.

W przypadku, gdy analizy stopnia wykorzystania limitów wskazują tendencje rosnące, komórka monitorująca dokonuje analizy przyczyn tego wzrostu.

W przypadku, gdy poziom wykorzystania limitów przekroczy 90% wartości dopuszczalnego limitu, komórka monitorująca informuje nadzorującego członka Zarządu o stopniu wykorzystania limitu.

Zarząd na uzasadniony wniosek komórki monitorującej, zawierający możliwe warianty obniżenia stopnia wykorzystania limitu, podejmuje decyzje w zakresie działań wskazanych we wniosku.

W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na bieżące i przyszłe wyniki finansowe Banku, Zarząd może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym z jednoczesnym zwiększeniem częstotliwości monitorowania stopnia realizacji limitu, w celu niedopuszczenia do dalszego wzrostu ryzyka; podejmowane w tym okresie decyzje winny dążyć do obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka stopy procentowej, mieszczącego się w obowiązujących limitach.

W przypadku znacznego przekroczenia obowiązujących limitów – powyżej 10% dopuszczalnego limitu – Zarząd podejmuje działania, zmierzające do redukcji potencjalnego poziomu ryzyka stopy procentowej; decyzje te, w zależności od przyczyn przekroczenia, winny dotyczyć:

- 1) zmiany struktury terminowej aktywów / pasywów pod względem terminu przeszacowania;
- 2) zmiany struktury aktywów / pasywów pod względem stawki bazowej;

- 3) zmiany struktury produktowej w aktywach / pasywach;
- 4) zmiany oprocentowania aktywów / pasywów;
- 5) zmiany w zakresie stawek prowizji i opłat.

W przypadku wystąpienia przekroczeń limitów, informacja zarządcza z obszaru monitorowania stopnia realizacji limitów zawiera informacje o:

- 1) częstotliwości, skali i okresie utrzymywania się przekroczeń konkretnych limitów;
- 2) charakterze przekroczeń (czy były poprzedzone wcześniejszą zgodą Zarządu; czy mają charakter jednorazowy i nie powinny wystąpić w przyszłości);
- 3) przyczynach ich powstania;
- 4) sposobie likwidacji przekroczenia (proponowany lub faktyczny);
- 5) skutkach przekroczenia limitów;
- 6) działaniach podjętych/proponowanych w celu uniknięcia podobnej sytuacji w przyszłości.

Ryzyko operacyjne

Bank dokonuje regularnej analizy zdarzeń i incydentów związanych z ryzykiem operacyjnym, w celu jego systematycznego ograniczania. Poza tym, Bank dokonuje regularnej analizy nowych produktów, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka, jak również dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności firmom zewnętrznym. Bank ogranicza pewne obszary ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie adekwatnych planów utrzymania ciągłości działania i planów awaryjnych.

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym redukcja negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych obejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze:

- 1) umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego;
- 2) zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami;
- 3) ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku;
- 4) plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

Obowiązek minimalizacji ryzyka operacyjnego ciąży na każdej jednostce i komórce organizacyjnej Banku i obejmuje:

- 1) wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie;
- 2) ograniczenie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka;
- 3) transfer ryzyka, poprzez np. stosowanie ubezpieczeń majątku;
- 4) przyjmowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych.

Wybór działań, zależy od wielkości możliwych strat operacyjnych oraz możliwości kontroli zdarzeń operacyjnych wywołujących straty.

Poziom ryzyka operacyjnego jest nadmierny, gdy potencjalne korzyści z działalności są niższe od potencjalnych strat operacyjnych.

5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej niniejszym oświadcza, iż ustalenia opisane w Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej na dzień 31.12.2016 roku są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności.

Zarząd Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej oświadcza, iż profil ryzyka Banku wynika z przyjętych przez Bank strategii tj.: „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej”, „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej”, „Strategii działania Banku Spółdzielczego Ziemi Wieluńskiej na lata 2016-2020” jak i regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi istotnymi rodzajami ryzyka w Banku.

W 2016 roku Bank dokonywał pomiaru oraz oceny ryzyka, zgodnie z zapisami przepisów nadzorczych tj. Uchwał, Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, a także zasadami wynikającymi z Pakietu CDIV/CRR.

Ogólny profil ryzyka w Banku, zawarty w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej” został określony na podstawie wybranych wskaźników (ich poziomu granicznego) zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą .

Na dzień 31.12.2016 r. przyjęte przez Bank wskaźniki kształtowały się na poziomie:

Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi na dzień 31.12.2016 r.

<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Stopień realizacji</i>
Ryzyko kredytowe			
Udział instrumentów finansowych w sumie bilansowej Banku	0	0	X
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 2 %	0,49%	24,5%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 65 %	47,52%	73,11%
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych	Max 2 %	0,0036%	0,18%

hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym ¹ - dane 31.12.2015 r.			
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 60 %	49,05%	84,75%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 2 %	0,29%	14,50%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego ² - dane 31.12.2015 r.	Max 2%	0,0042%	0,21%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 30 %	14,68%	48,93%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 2 %	0,00%	-
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	40	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	3 743 tys. zł	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-----	8,35 %	-----
Ryzyko operacyjne			
Fluktuacja pracowników	4 osoby	0	---
Ilość wykrytych prób oszustwa	5 prób	2	40%
Wiek serwerów	6 lat	5	83%
Awarie systemu bankowego	20 razy	-	---
Ilość reklamacji	30 razy	6	20%
Ilość wyłączeń energii elektrycznej	30 razy	4	13%
Czas przerwy łączności z Oddziałami	280 godz.	8 godz.	3%
Wiek sprzętu komputerowego	8 lat	7	88%
Akty wandalizmu dotyczące mienia banku	5 prób	-	----
Liczba dni z różnicą kasową	30 dni	4	13%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków ³ przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności	0	X

¹ Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału.

² Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału.

³ Od ostatniego raportu.

M4			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	X
Kwota nadwyżki środków ponad kwotę środków wypełniających nadzorczą miarę płynności M1	-----	16.600 tyś	X
Udział kredytów łącznie z majątkiem trwałym w pasywach stabilnych powiększonych o fundusze własne	Max 100%	1,7671%	176,71%
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	X
Ryzyko stopy procentowej			
Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 2 %	0,26%	0,13%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku ⁴	1	1,41%.	X
Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 13,25 %	29,70 %	224,15 %
Współczynnik kapitału Tier I	Min 10,25 %	29,70 %	289,76 %
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 5,75 %	29,70 %	516,52 %
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 70 %	26,94 %	38,49 %
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3 %	13,70 %	456,67 %

Uzyskane wartości powyższych wskaźników potwierdzają, iż ogólny profil ryzyka w Banku jest adekwatny do przyjętych założeń, określających tolerancję na ryzyko.

III. Informacja z zakresu systemu zarządzania.

1. Liczba stanowisk Zarządu: w skład Zarządu może wejść od 3 do 5. Na dzień 31.12.2016 r. w skład Zarządu wchodziły 3 osoby: Prezes, Zastępca i Członek Zarządu;

2. Polityka rekrutacji członków Zarządu, ich wiedza i umiejętności; strategia różnicowania wyboru członków Zarządu, jego cele, zadania i realizacja:

1. Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada w głosowaniu tajnym.

⁴ Nie ma charakteru limitu, jest to sytuacja pożądana.

2. Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza.
 3. Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu.
 4. Co najmniej 2 (dwóch) członków Zarządu Banku, w tym Prezes Zarządu, powinno posiadać kwalifikacje i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z Bankiem w stosunku pracy związanym z pełnioną funkcją.
 5. Zarząd Banku ma charakter kolegialny.
 6. Członkowie Zarządu Banku posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z:
 - wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
 - doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
 - umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji.
 7. Każdy z członków Zarządu Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków.
 8. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnego Zarządu Banku organu zarządzającego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania Bankiem.
 9. W składzie Zarządu Banku zapewniony jest udział osób, które władają językiem polskim oraz wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego, niezbędnymi w zarządzaniu Bankiem na polskim rynku finansowym.
 10. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz wytycznych, rekomendacji i zaleceń, określonych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego, regulujących tą materię, z zachowaniem zasady proporcjonalności.
3. ***W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje od 2005 roku Zespół do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi, który na dzień 31.12.2016 r. obejmował swoim zakresem działania monitorowanie następujących ryzyk:***
- ryzyko kredytowe,
 - ryzyko koncentracji zaangażowań,
 - ryzyko stopy procentowej,
 - ryzyko płynności,

- ryzyko operacyjne,
- ryzyko wymogu kapitałowego,
- ryzyko braku zgodności,

w 2016 roku odbyło się 12 posiedzeń Zespołu do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi.

4. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu.

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 6) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 7) profilu ryzyka;
 - 8) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 9) wyników testów warunków skrajnych;
 - 10) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

IV. Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych

Bank Spółdzielczy Ziemi Wieluńskiej na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

V. Fundusze własne

1. Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

a) wpłacony fundusz udziałowy,

Fundusz udziałowy Banku od 1 stycznia 2014 roku nie spełnia warunku zawartego w art.28 ust.1 lit.e CRR, który mówi, że instrumenty w kapitale podstawowym Tier I muszą spełniać warunek „wieczystości”; jednocześnie w trakcie prac legislacyjnych jest ustawa wprowadzająca zmiany do Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku, której wprowadzenie do polskiego porządku prawnego spowoduje, że udziały w bankach spółdzielczych będą spełniały wszystkie warunki kwalifikowania instrumentów do kapitału podstawowego Tier I.

Do czasu stosowania w Banku zmienionej ustawy, o której mowa powyżej, Bank wykazuje fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych, w ramach korekt okresu przejściowego, wg następujących zasad:

- 1) podstawą obliczeń jest kwota lista udziałowców oraz kwota opłaconych przez nich udziałów według stanu na 31.12. 2011 rok;
 - 2) powyższa kwota jest pomniejszana o wszelkie wypłaty i wyksięgowania udziałów, które miały miejsce w latach 2012 -2013;
 - 3) każdego roku, począwszy od początku 2014, kwota o której mowa w pkt.2 jest umniejszana o wartość stanowiącą iloczyn kwoty o której mowa w pkt.2 oraz ustalonej przez KNF stawki amortyzacji wynoszącej w kolejnych latach odpowiednio: 20% w 2014 roku, po 10% od 2015 do 2021 roku oraz jednorazowo 10% na koniec 2021 roku;
 - 4) jeżeli w kolejnych - po roku 2013 - latach miały miejsce dalsze pomniejszenia podstawy amortyzacji, to za każdym razem, ustalana jest nowa podstawa amortyzacji poprzez odjęcie od podstawy amortyzacji wyznaczonej zgodnie z pkt 1 – 2 kwoty tych pomniejszeń; nowa podstawa amortyzacji obowiązuje od daty dokonanego pomniejszenia;
 - 5) Bank do umniejszania funduszy w trakcie poszczególnych lat stosuje amortyzację jednorazową, to znaczy stosownych pomniejszeń dokonuje na początku roku kalendarzowego.
- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
- c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu;
- d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
- fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- e) kapitał rezerwowy,
- f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;

- g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I :
- (ze znakiem minus) określoną wartość procentową⁵ funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
 - (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”;
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa⁶ wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe⁷ (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji⁸,
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu,
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.52 CRR,
 - b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;

⁵ Określona wartość procentowa jest równa:

- 40% w 2016 roku,
- 20% w 2017 roku,
- 0% od 2018 roku.

⁶ Określona wartość procentowa jest równa:

- 60% w 2016 roku,
- 80% w 2017 roku,
- 100% od 2018 roku.

⁷ Pomniejszanie nie dotyczy udziałów wzajemnych powstałych po 2011 r.

Pomniejszanie dotyczy części „wspólnej” (częścią wspólną jest kwota mniejszego udziału, jeśli są równe, to częścią wspólną jest kwota jednego lub drugiego).

Kwotę korekty Bank pomniejsza o część zamortyzowaną analogicznie do stopnia amortyzacji funduszu udziałowego.

⁸ Z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym.

- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I :
 - a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej⁹;
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji¹⁰,
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.

Kapitał Tier II Banku obejmuje:

- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.63 CRR;
- 2) pożyczki podporządkowane;
- 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
- 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

1. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2016 r. (w zł)

	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r.	Opis głównych cech instrumentu	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	10 681 464,11	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata (niepodzielny) oraz wpłat wpisowego	Art. 26 ust. 1.
2.	Fundusz ogólnego ryzyka	500 000,00	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata	Art. 26 ust. 1. lit. f

⁹ Jak w przypisie nr 3.

¹⁰ Jak w przypisie nr 5.

3.	Fundusz udziałowy	240 460,00	Wartość udziałów członkowskich według stanu na 31.12.2011 r., po uwzględnieniu amortyzacji w wysokości 30% w 2015 roku i 10% w 2016 r.	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1 Art. 483 (1) do (3) i art. 484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET1 określone w art. 484-487.
4.	Zyski zatrzymane za zgodą KNF	0,00	Zweryfikowany wynik finansowy netto 2016r. zaliczony za zgodą KNF	Art. 26 ust.1 lit.c
5.	Fundusz z aktualizacji wyceny	148 475,71	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust.3
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I przed korektami regulacyjnymi	11 570 399,82		
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I: korekty regulacyjne	-62 388,42		
1.	Wartości niematerialne i prawne	-2998,14	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z przepisami art. 127 Prawa Bankowego	Art. 36 ust. 1 lit.b
2.	Fundusz z aktualizacji wyceny	-59 390,28	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów, pomniejszający fundusze własne w 40 % stosownie do zaleceń KNF	
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	11 508 011,40		
	KAPITAŁ TIER II	0,00		
	Fundusze własne RAZEM	11 508 011,40		

- Fundusz udziałowy, zgodnie z CRR nie może być zaliczany do funduszy własnych. W okresie przejściowym tj. w latach 2012-2015, tylko część niezamortyzowana funduszu udziałowego będzie zaliczana do funduszy własnych. Postawę obliczania funduszu udziałowego stanowi kwota opłaconych udziałów wg stanu na 31.12.2011 r. pomniejszona o wszelkie wypłaty, które miały miejsce w latach 2012-2015, zamortyzowana o 30%, a w roku 2016 zamortyzowano o 10%.
- Kapitał rezerwowi składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego; w 2016 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego ogółem o kwotę 284 126,48 zł w stosunku do roku ubiegłego, z czego: z podziału nadwyżki bilansowej za 2015 rok przekazano 284 126,48 zł. Zmniejszenie funduszu w 2016 r. nie wystąpiło.

- Saldo funduszu ogólnego ryzyka bankowego na 31.12.2016 r. wynosiło 500 000,00 zł i w badanym okresie uległo zwiększeniu o 100 000,00 zł.
- Saldo funduszu z aktualizacji wyceny w 2016 r wynosiło 148 475,71 i w badanym okresie nie uległo zmianie.

Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 11 508 011,40 zł, tj.: 2 601 268,40 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2016 r. (1 EUR = 4,424 PLN).

Suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (kapitał regulacyjny) wynosiła 3 100 266 zł, natomiast oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku (kapitał wewnętrzny) wynosiła 3 100 266 zł, stwarzając odpowiednią nadwyżkę funduszy własnych nad tymi wymogami.

Wykazany na 31.12.2016 r regulacyjny wymóg kapitałowy w odniesieniu do funduszy własnych wygenerował:

- współczynnik wypłacalności na poziomie 29,7%,
- łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 29,7%.

VI. Wymogi kapitałowe

1. Metody szacowania kapitału wewnętrznego oraz poziom adekwatności kapitałowej.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;

- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnego kosztu lub utraconego przychodu Bank wyznacza (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom łącznego współczynnika kapitałowego,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Istotnym w zakresie ryzyka kapitałowego jest zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności, poprzez optymalizację wyniku finansowego oraz przeznaczanie go na zwiększenie funduszy własnych Banku.

W strukturze funduszy własnych na koniec 2016 roku dominował fundusz zasobowy, który wraz z pozostałymi niepodzielnymi funduszami stanowił 90,99 % wszystkich funduszy netto. W strukturze funduszy fundusz udziałowy stanowił 3,49 %, fundusz ogólnego ryzyka stanowił 4,26 %, natomiast fundusze uzupełniające stanowiły 1,26% funduszy. Właściwa struktura funduszy oraz ich poziom w pełni zabezpieczały ryzyko związane z prowadzoną działalnością. W okresie sprawozdawczym Bank stosował politykę przeznaczania zysku netto na kapitały własne. Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych dla ryzyka kapitałowego.

Adekwatność kapitałowa Banku jest oceniana na zasadach sformalizowanych w procedurach wewnętrznych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku. Badaniu poddawane są wszystkie zidentyfikowane w Banku ryzyka. W wyniku analizy tworzony jest kapitał wewnętrzny na ryzyka uznane w Banku za istotne. Dodatkowy wymóg kapitałowy tworzony jest w większości na podstawie wyników testów warunków skrajnych. Kapitał regulacyjny obliczany jest miesięcznie (za wyjątkiem ryzyka operacyjnego, który wyznaczany jest raz w roku), natomiast dodatkowe wymogi kapitałowe na

poszczególne rodzaje ryzyka wyznaczone są na koniec każdego kwartału i utrzymywane przez kolejny kwartał.

Sytuacja w obszarze adekwatności kapitałowej była stabilna. Łączny współczynnik kapitałowy kształtował się na bardzo wysokim poziomie i wynosił 29,70 % i zapewniał bezpieczeństwo środkom zgromadzonym na rachunkach bankowych.

2. *Rezultat przeprowadzonej przez KNF oceny BION.*

W III kwartale 2016 r. została przeprowadzona kontrola badanie i ocena nadzorcza (BION) według stanu na dzień 31.12.2015r. Wynik oceny KNF nie wskazał na konieczność utworzenia dodatkowych wymogów. Nie wskazane zostały żadne zalecenia do zrealizowania.

3. *8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji.*

W celu zapewnienia adekwatności funduszy własnych w relacji do poziomu ponoszonego ryzyka, Zarząd podejmuje działania o charakterze krótko- lub długoterminowym. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji na 31.12.2016 r. w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji bilansowych	83 246 859	2 537 431
	Rządy i banki centralne	371 001	-
	- Samorządy terytorialne i władze lokalne	5 283 019	84 528
	Organy administracji i podmioty nie prowadzące działalności gospodarczej	28 271	1 131
	Instytucje - banki	35 716 327	2 260
	Ekspozycje kapitałowe	1 072 787	85 823
	Przedsiębiorstwa	10 571 703	645 773
	Detaliczne	6 178 449	370 707
	Zabezpieczone na nieruchomościach	21 390 605	1 300 522
	Przeterminowane	166 035	13 283
	Pozostałe	2 468 662	33 404
2.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji pozabilansowych	766 625	51 432
3.	Wymóg kapitałowy razem dla instrumentów pochodnych	-	-
Razem wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego		84 013 484	2 588 863

4. *Wymogi funduszy własnych w zakresie ryzyka kredytowego i operacyjnego.*

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według wagi ryzyka kontrahenta w zł.

Waga ryzyka	Wartość ekspozycji przed uwzględnieniem współczynników	Korekty wartości oraz rezerwy związane z ekspozycją	Wartość ekspozycji po odliczeniu korekt wartości i	Wartość ekspozycji przed uwzględnieniem współczynników konwersji ekspozycji pozabilansowych	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu
-------------	--	---	--	---	--------------------	---	---

	w konwersji ekspozycji pozabilansowych	pierwotną	rezerv	0%	20%	50%	100%		współczynnika wsparcia MŚP	współczynnika wsparcia MŚP
0%	37 997 176		37 997 176	-	-	-	-	37 997 176	-	-
20%	5 424 279		5 424 279	-	-	-	-	5 424 279	1 084 856	1 084 856
50%	28 271		28 271	-	-	-	-	28 271	14 136	14 136
75%	10 105 780	-74 441	10 031 339	-	-	459.556	-	9 801 561	7 351 170	7 351 170
100%	31 399 429	-50 385	31 349 044	-	-	1 173 694	-	30 762 197	30 762 197	23 910 620
Razem	84 954 935	- 124 826	84 830 109	-	-	1 633 250	-	84 013 484	39 212 359	32 360 782

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ryzyko rynkowe	-
	1) ryzyko walutowe	-
	2) ryzyko cen towarów	-
	3) ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	-
	4) ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	-
	5) ryzyko ogólne stóp procentowych	-
2.	Ryzyko rozliczenia, dostawy oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	-
3.	Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-
4.	Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	-
5.	Ryzyko operacyjne	511 403,00
6.	Ryzyko kredytowe	2 588 863,00
	RAZEM	3 100 266,00

W 2016 roku nie występowały przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i koncentracji kapitałowej. W związku z tym faktem nie było konieczności tworzenia wymogów kapitałowych z tego tytułu.

W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2016 r. stanowiła kwotę 3 100 266,00 zł i była wynikiem ryzyka kredytowego i operacyjnego ponoszonego przez Bank.

Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na 2016 rok:

Dane z bilansu	2013	2014	2015	Średnia
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu odsetek	3 640 804,00	3 363 716,00	2 878 696,00	3 294 405,33
Koszty z tytułu odsetek	1 084 897,00	901 428,00	597 763,00	861 362,67
Przychody z tytułu prowizji	973 583,00	1 018 880,00	1 046 266,00	1 012 909,67
Koszty z tytułu prowizji	67 299,00	67 209,00	67 823,00	67 443,67
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	-	-	23 152,00	7 717,33

Wynik operacji finansowych	-	-	-	-
Wynik z pozycji wymiany	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne*	39 477,00	15 318,00	14 588,00	23 127,67
Wynik brutto wg NUK	3 501 668,00	3 429 277,00	3 297 116,00	3 409 353,66
Współczynnik α	15%			
Kapitał adekwatny	511 403,05			

* z uwzględnieniem wyłączeń

5. Wymogi w zakresie bufora antycyklicznego.

Ujawnienia dotyczące bufora antycyklicznego

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	38 753 320
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0,0125
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	484 417

VII. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako nie spłacone w terminie, określonym w umowie, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych wobec Banku. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Ekspozycje przeterminowane rozumiane są jako ekspozycje przeterminowane o ponad 90 dni, dla których przeterminowana kwota przekracza 500 złotych w przypadku klasy ekspozycji detalicznych oraz 3000 złotych w przypadku pozostałych klas ekspozycji.

Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości), są to należności banku (ekspozycje kredytowe), zakwalifikowane do grupy „zagrożone”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

2. Rezerwy celowe rozumie się jako odpis równoważący skutki ryzyka w działalności banku, tworzony na podstawie przepisów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z jego działalnością.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, przy czym, jeżeli w trakcie kwartału kalendarzowego wystąpi:

- 1) całkowita spłata lub wygaśnięcie ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego;
- 2) częściowa spłata ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie;
- 3) zmiana kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;

lub wzrost wartości rezerwy na ryzyko ogólne, rezerwy celowe aktualizuje się najpóźniej na koniec miesiąca, w którym nastąpiło jedno z wymienionych zdarzeń.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Zmniejszenia dokonuje się po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy, w kwocie umorzonej, przedawnionej lub nieściągalnej.

Rozwiązanie rezerw celowych następuje po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia, tzn. w przypadku:

- 1) całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego;
 - 2) częściowej spłaty ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie;
 - 3) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
 - 4) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;
 - 5) wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług;
 - 6) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.
3. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2015 roku do 31.12.2016 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 31.12.2015 r. do 31.12.2016 r.
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	371 001	357 769
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	5 283 019	5 377 826
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	28 271	27 202
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
5.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-	-
6.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	35 716 327	32 618 473
7.	Ekspozycje kapitałowe lub ekspozycje warunkowe kapitałowe	1 072 787	1 073 986

8.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	10 924 550	11 940 606
9.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	6 316 227	6 077 502
10.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	21 666 605	21 574 106
11.	Ekspozycje przeterminowane	166 035	153 688
12.	Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-	-
13.	Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-	-
14.	Pozycje sekurytyzacyjne	-	-
15.	Ekspozycje o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-
16.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	-	-
17.	Inne ekspozycje	2 468 662	2 290 915
	RAZEM	84 013 484	81 492 073

Do istotnych klas ekspozycji kredytowych zaliczane są zatem następujące klasy:

- Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach

4. Bank w swoich analizach przyjmuje następujący podział na istotne obszary geograficzne: Bank prowadzi działalność na obszarze województwa łódzkiego. Działa również na terenie powiatu oleskiego. Największe zaangażowanie Banku w region geograficzny występuje w gminie Biała, gminie Skomlin, gminie Czarnożyły i gminie Pątnów. Taka koncentracja wynika z umiejscowienia poszczególnych placówek Banku w tych gminach.

Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawiają poniższe tabele.

Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach.

Lp	Istotne obszary geograficzne	Kwota w zł
1.	Gmina Biała	6 432 342,50
2.	Gmina Czarnożyły	2 482 510,00
3.	Gmina Pątnów	2 045 715,00
4.	Gmina Skomlin	10 711 285,44
RAZEM		21 671 852,94

5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji:

1) strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki:	-
	1) należności normalne	35 946 068,26
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego:	-
	1) należności normalne	-
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
3.	Pomocnicze instytucje finansowe:	-
	1) należności normalne	-
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
4.	Instytucje ubezpieczeniowe:	-
	1) należności normalne	-
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	35 946 068,26

- 2) strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta oraz w podziale na branże według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe:	-
	1) należności normalne	-
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie:	329 775,02
	1) należności normalne	329 775,02
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
3.	Przedsiębiorcy indywidualni:	855 616,68
	1) należności normalne	855 616,68
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
4.	Osoby prywatne:	9 860 559,79
	1) należności normalne	9 860 259,79
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	300,00
5.	Rolnicy indywidualni:	27 872 417,07
	1) należności normalne	27 655 043,94
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	217 373,13
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych:	-
	1) należności normalne	-
	2) należności pod obserwacją	-
	3) należności zagrożone	-
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	38 918 368,56

- 3) strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Sektor budżetowy:	
1. Należności normalne	5 288 078,00
2. Należności pod obserwacją	-
3. Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	5 288 078,00

4) strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Budownictwo 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>303 780,00</u> 303 780,00 - -
2.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>341 129,79</u> 341 129,79 - -
3.	Inne 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>15 148 637,79</u> 15 148 337,79 - 300,00
4.	Przetwórstwo przemysłowe 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>196 532,00</u> 196 532,00 - -
5.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>27 872 417,07</u> 27 655 343,94 - 217 073,13
6.	Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja 1) należności normalne 2) należności pod obserwacją 3) należności zagrożone	<u>14 174,89</u> 14 174,89 - -
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	43 876 671,54

6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela (w złotych).

Istotne klasy należności	Do 3 m-cy	Od 3 do 6 miesięcy	Od 6 do 9 miesięcy	Od 9 do 12 miesięcy	Powyżej 12 miesięcy
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	574 327	535 296	673 678	795 074	18 763 348
RAZEM	574 327	535 296	673 678	795 074	18 763 348

Istotne klasy należności	a'vista	Od 1 do 30 dni
- Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	3 261 043	32 685 025
RAZEM	3 261 043	32 685 025

7. Struktura należności zagrożonych w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych według stanu na dzień 31.12.2016 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta (podmiot)	Należności normalne (w złotych)	Należności pod obserwacją (w złotych)	Należności zagrożone (w złotych)	Razem (w złotych)
1.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	329 775,02	-	-	329 775,02 -
2.	Rolnicy indywidualni	27 655 343,94	-	217 073,13	27 872 417,07
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	855 616,68	-	-	855 616,68
4.	Osoby prywatne	9 860 259,79	-	300,00	9 860 559,79
Suma		38 700 995,43	-	217 373,13	38 918 368,56

8. Kwoty ekspozycji normalnych, pod obserwacją, przeterminowanych i zagrożonych – przedstawione oddzielnie – w podziale na istotne obszary geograficzne na dzień 31.12.2016 roku zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Gmina Biała	Gmina Czarnożyły	Gmina Pątnów	Gmina Skomlin
Należności normalne w tym:	12 916 525,98	6 515 136,62	5 813 688,68	18 743 722,15
należności przeterminowane	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-
Korekta wartości	-	-	-	-
Należności pod obserwacją w tym:	-	-	-	-
należności przeterminowane	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-
Korekta wartości	-	-	-	-
Należności zagrożone w tym:	-	-	-	-
należności przeterminowane	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-
Korekta wartości	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-
w tym:	-	-	-	-
należności przeterminowane	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-
Korekta wartości	-	-	-	-
Należności wątpliwe w tym:	-	-	-	-
należności przeterminowane	-	-	-	-
Rezerwy celowe	-	-	-	-
Korekta wartości	-	-	-	-
Należności stracone w tym:	-	300,00	-	217 073,13
należności przeterminowane	-	300,00	-	-
Rezerwy celowe	-	300,00	-	217 073,13
Korekta wartości	-	-	-	-

9. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan i zmiany rezerw celowych:

Kategorie należności	Stan na 01.01.2016r.	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2016r.	Wymagany poziom rezerw na koniec roku obrotowego na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 litera c) Ustawy
Należności normalne	77 953,40	22 092,32	0,00	7 236,53	92 809,19	92 809,19
- sektor finansowy	-	-	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	77 953,40	22 092,32	-	7 236,53	92 809,19	92 809,19
- sektor budżetowy	-	-	-	-	-	-
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor finansowy	-	-	-	-	-	-

- sektor niefinansowy	-	-	-	-	-	-
- sektor budżetowy	-	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	50 085,60	0,00	0,00	50 085,60	0,00	0,00
- sektor finansowy	-	-	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	50 085,60	-	-	50 085,60	-	-
- sektor budżetowy	-	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	0,00	212 397,50	0,00	212 397,50	0,00	0,00
- sektor finansowy	-	-	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	-	212 397,50	-	212 397,50	-	-
- sektor budżetowy	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	5 252,00	232 013,00	0,00	19 891,87	217 373,13	217 373,13
- sektor finansowy	-	-	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	51 001,66	-	24 180,00	19 891,87	217 373,13	217 373,13
- sektor budżetowy	-	-	-	-	-	-

1. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest regulacyjny wymóg kapitałowy, obliczony zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego.
2. Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka związana z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.
3. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu:
 - 1) Wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;
 - 2) Całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszenia podstawy naliczania rezerw celowych.
4. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, o których mowa w punkcie 3.
5. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji, o których mowa w zdaniu powyżej.
6. Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 2% funduszy własnych.
7. Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

1. Jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów Bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

1) w ramach zabezpieczeń rzeczowych:

- a) hipotekę na nieruchomości,
- b) zastaw rejestrowy,
- c) przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
- d) wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe
- e) blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach,
- f) cesję wierzytelności z umów ubezpieczeniowych,
- g) pełnomocnictwo do pobierania środków z rachunku,
- h) inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank;

2) w ramach zabezpieczeń nierzeczywistych:

- a) weksel własny i poręczenie wekslowe,
- b) gwarancję,
- c) poręczenie cywilne.

2. Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

Zasady polityki w zakresie narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia.

1. W procesie ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów, głównie w celu ograniczania ryzyka prawnego, jak również ryzyka braku zgodności, Bank dokłada szczególnej staranności w konstruowaniu umów z klientem.

2. W szczególności w umowach z klientem powinny znaleźć się zapisy, dotyczące:

- zobowiązania klienta do ubezpieczenia rzeczy objętej zabezpieczeniem i scedowania prawa z tego zabezpieczenia na rzecz Banku, jeżeli szczegółowe procedury przy poszczególnych produktach kredytowych i zabezpieczeniach tego wymagają;
- zobowiązania klienta do informowania Banku o zmianie lokalizacji rzeczy (ruchomej) przyjętej na zabezpieczenie;
- postępowania w przypadku konieczności zaspokojenia się z nieruchomości, tak aby nie zostały naruszone przepisy dotyczące praw najemców;
- konieczność uzupełnienia przez klienta dokumentacji związanej z zabezpieczeniem zwłaszcza w przypadkach, w których istnieje niebezpieczeństwo zaspokajania się Banku z przedmiotu zabezpieczenia.

10. Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem.

Zestawienie wartości ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych sporządzone według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość przed zastosowaniem technik redukcji	Wartość po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka	Wartość stanowiąca pomniejszenia funduszy własnych
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	371 001	371 001	-
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	5 283 019	5 283 019	-
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	28 271	28 271	-
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
5.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-
6.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	35 716 327	35 716 327	-
7.	Ekspozycje kapitałowe	1 072 787	1 072 787	-
8.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	10 924 550	10 924 550	-
9.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	6 316 227	6 316 227	-
10.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	21 666 605	21 666 605	-
11.	Ekspozycje przeterminowane	166 035	166 035	-
12.	Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-	-	-
13.	Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-	-	-
14.	Pozycje sekurytyzacyjne	-	-	-
15.	Ekspozycje o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-
16.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	-	-	-
17.	Inne ekspozycje	2 468 662	2 468 662	-

VIII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

W 2016 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

IX. Ryzyko operacyjne

W zakresie ryzyka operacyjnego Bank ogłasza informacje o stosowanej metodzie wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego.

Łączną kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego pomnożonemu przez 12,5. Bank wylicza podstawę do wyznaczenia wymogu kapitałowego jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o

rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym.

Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika; jednocześnie Bank będzie podejmował działania mające na celu wdrożenie metody zaawansowanej. Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z jednoczesnym zrealizowaniem się potencjalnych zdarzeń operacyjnych, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) skutki ekonomiczne mają wartość 4: bardzo wysokie, a prawdopodobieństwo wartość minimum 3: wysokie;
- 2) liczbę zidentyfikowanych ryzyk, o których mowa w pkt 1, mnoży się przez wartość 100 000,00 zł.

Analiza ryzyka operacyjnego przeprowadzana jest na podstawie Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej. Analizie poddawany jest rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego, czynniki ryzyka oraz prezentowane są wnioski zawierające propozycję działań zmierzających do minimalizowania skutków występowania incydentów ryzyka operacyjnego.

Zdarzenia operacyjne

Ewidencjonowanie zdarzeń operacyjnych odbywa się zgodnie z kategoryzacją zawartą w Rekomendacji M , zawierającej 7 kategorii ryzyka operacyjnego ,3 linii biznesowych : bankowości komercyjnej, bankowości detalicznej oraz płatności i rozliczeń :

- a) **Straty brutto** (w układzie macierzy bazylejskiej) :

I. Linia – bankowość komercyjna	Koszty
1. Oszustwa wewnętrzne	Nie dotyczy
2. Oszustwa zewnętrzne	Nie dotyczy
3. Praktyka kadrowa i bhp	Nie dotyczy
4. Klienci , produkty	Nie dotyczy
5. Uszkodzenia aktywów	Nie dotyczy
6. Zakłócenia w działalności	Nie dotyczy
7. Zarządzanie procesami	Nie dotyczy
II. Linia – bankowość detaliczna	Koszty
1. Oszustwo wewnętrzne i zewnętrzne	Brak
2. Praktyka kadrowa	Nie wystąpiły

3. Klienci , produkty, praktyka biznesowa	Nie wystąpiły
4. Uszkodzenie aktywów	Brak
5. Zakłócenia działalności , błędy	378 zł
6. Wykonywanie transakcji , zarządzanie procesami	100 zł
III. Rozliczenia	Nie wystąpiły
Razem koszty ryzyka operacyjnego	478 zł

Z rejestrów zdarzeń – incydentów ryzyka operacyjnego – odnotowanych również w programie RIRO wynika , że w 2016 roku miały miejsca następujące rodzaje incydentów:

1. Zakłócenia działalności i błędy systemów;

- nieprawidłowe działanie sieci telekomunikacyjnych, komputerowych, Internetu,
- nieprawidłowe działanie sprzętu,
- przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujących zasilanie,
- nieprawidłowe działanie bankomatu,

2. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi :

- błędy autoryzacji,
- błędy księgowe , błędy atrybutów rejestracji,
- błędy logowania,
- blokady operatorów,
- błąd w czasie komunikacji,
- błędy wypłaty środków,

3. Oszustwa wewnętrzne i zewnętrzne

- oszustwa zewnętrzne

Zarząd Banku, jest świadomy niezadowolenia klientów – np. z braku dostępu do bankomatu – jednakże zdecydowana ich większość to nasi klienci i zostali obsłużeni w kasie banku.

Wszystkie te przypadki opisane i wycenione zostały w rejestrze menagerów ryzyka i są one w posiadaniu Koordynatora ryzyka operacyjnego.

Z prezentacji zakłóceń ujętych w/w tabeli wynika, że w obszarach prowadzonych linii biznesowych oszacowano w całym 2016 roku koszty ryzyka operacyjnego wyniosły 478,00 zł.

Na podstawie analizy incydentów ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności w 2016 roku ,można stwierdzić, że ryzyko operacyjne jest na poziomie umiarkowanym, a prowadzone i planowane działania powodują, że utrzymuje się ono na niezmiennym poziomie od kilku okresów sprawozdawczych. Mając na uwadze wykonane badania i ustalenia wyników pomiarów ryzyka –

należy ocenić skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym , przez komórki odpowiedzialne oraz Zarząd Banku, za należyte i poprawne.

X. Ekspozycje kapitałowe

Bank do klasy ekspozycji kapitałowych zalicza ekspozycje:

- 1) niepomniejszające funduszy własnych podmiotów sektora finansowego;
- 2) stanowiące składniki funduszy własnych pozostałych podmiotów.

Ekspozycjom kapitałowym przypisuje się wagę ryzyka:

- 1) 250% - jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w podmiot sektora finansowego - dla kwot niepodlegających odliczeniom od kapitału podstawowego Tier I;
- 2) 1250% - jeżeli inwestycja Banku przekroczyła poziom limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym - dla kwoty przekroczenia;
- 3) 100% - w pozostałych przypadkach.

W szczególności do tej klasy Bank zalicza:

- 1) akcje Banku Zrzeszającego w części nie pomniejszającej funduszy własnych Banku;
- 2) bankowe papiery wartościowe nabyte od innych banków, które banki - emitenci zaliczyli do funduszy własnych;
- 3) pakiety akcji i udziałów, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych Banku.

Zaangażowanie w portfelu papierów wartościowych

Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość rynkowa w zł	Wartość godziwa w zł
<i>Dłużne papiery wartościowe innych emitentów</i>				
1.	SGB- Bank S.A	271 386,95	270 000,00	
	RAZEM	271 386,95	270 000,00	-

Saldo dotyczy bankowych papierów wartościowych i zostało potwierdzone na dzień 31.12.2016 roku w wysokości wykazanej w księgach rachunkowych.

Bank posiada Bankowe Papiery Wartościowe SGB – Bank S.A. wyemitowanych przez SGB – Bank S.A. o wartości nominalnej 270 tys. zł. Wartość BPW wraz z naliczonymi odsetkami na 31.12.2016 r. wynosi 271 tys. zł. Zasady naliczania i wypłaty odsetek od BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGB – Bank S.A.

XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku.

1) Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego to możliwość spadku/wzrostu dochodów odsetkowych spowodowana przewidywanymi lub nieoczekiwanymi zmianami rynkowych stóp procentowych. Zasadniczo dotyczy zagrożenia zrealizowania wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do aktywów i pasywów, a także potencjalnie pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Za aktywa i pasywa wrażliwe na zmianę stóp procentowych Bank uznaje wszelkie aktywa i pasywa, które w danym przedziale czasowym mogą reagować na zmianę stopy procentowej, tj. aktywa o zmiennej stopie procentowej oraz aktywa o stałej stopie procentowej, których termin przeszacowania mieści się w danym przedziale czasowym,

- lokaty Bankowe złożone w innych Bankach i środki Banku na rachunkach bieżących,
- środki rezerwy obowiązkowej,
- środki na pokrycie BFG,
- dłużne papiery wartościowe,
- kredyty z wyłączeniem kredytów zagrożonych nieobsługiwanych
- kredyty zaciągnięte przez Bank,
- depozyty,
- wyemitowane obligacje.

2) Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

3) Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2 % sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla

możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem

5) dążenie do wypracowania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

2. Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparty jest m.in. na następujących zasadach:

- a) do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:
 - lukę przeszacowania;
 - metodę wyniku odsetkowego;
 - metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
 - analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.
- b) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz na kontroli ryzyka opcji,
- c) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

3. Bank w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem opcji klienta może poprzez odpowiednie decyzje Zarządu podjąć w szczególności następujące działania:

- a) wprowadzenie opłat za przedterminową spłatę kredytów (w przypadkach, gdzie jest to prawnie dopuszczalne),
- b) zmniejszenie lub niewypłacanie odsetek od wcześniej zrywanych depozytów (w przypadkach, gdzie jest to prawnie dopuszczalne),
- c) wprowadzenie zmian oprocentowania produktów, w zakresie których zaobserwowano nasilenie zjawiska wykorzystywania opcji klienta,
- d) wprowadzenie zmian warunków dla nowo wprowadzanych produktów,
- e) renegowanie warunków kredytowania i deponowania środków.

W przypadku znacznego wpływu ryzyka przeszacowania na wynik finansowy Banku i jednocześnie planowanego spadku stóp procentowych Bank, w ramach ustanowionych limitów, może podjąć działania w kierunku:

- a) skrócenia terminów pozyskiwanych środków oprocentowanych na stałą stopę procentową;
- b) wydłużenia terminów inwestycji np. w postaci zakupu papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu;
- c) pozyskania portfela długoterminowych kredytów o stałym oprocentowaniu;
- d) dokonania weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych przy ustalaniu stóp nominalnych.

W przypadku znacznego wpływu ryzyka przeszacowania na wynik finansowy Banku i jednocześnie planowanego wzrostu stóp procentowych Bank, w ramach ustanowionych limitów, może podjąć działania w kierunku:

- a) wydłużenia terminów pozyskiwanych środków oprocentowanych na stałą stopę procentową;
 - b) skrócenia terminów inwestycji np. w postaci zakupu papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu;
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:
- 1) co miesiąc dla Zespołu zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi oraz dla Zarządu Banku
 - 2) co pół roku Radzie Nadzorczej Banku.

Bank kwartalnie dokonuje testów warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:

1. wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wynik finansowy;
2. wysokiego wzrostu wykorzystywania przez klientów opcji i jego wpływu na wynik finansowy;
3. wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału.

Dla testów wymienionych w pkt 1 i 2 obliczona zmiana wyniku, stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej.

Wpływ wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływ na wartość zaktualizowaną kapitału:

- Przy wzroście o 200 p.b., zmiana wartości ekonomicznej Banku wynosi 43 397 tys. zł, przy uwzględnieniu spadku wartości ekonomicznej Banku o -65 tys., stanowi 0,57% funduszy własnych;
- Przy spadku o 200 p.b., zmiana wartości ekonomicznej Banku wynosi 43 521 tys. zł, przy uwzględnieniu wzrostu wartości ekonomicznej Banku o 58 tys., stanowi 0,57% funduszy własnych.

Wpływ wysokiej zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy:

- Przy wzroście stóp procentowych o 2 p.%, zmiana wyniku odsetkowego wynosi 865 tys. zł stanowiąc 7,5% funduszy własnych oraz 42,2% wyniku odsetkowego annualizowanego;
- Przy spadku stóp procentowych o 2 p.%, zmiana wyniku odsetkowego wynosi -948 tys. zł stanowiąc -8,2% funduszy własnych oraz -46,3% wyniku odsetkowego annualizowanego.

Wpływ wysokiego wzrostu wykorzystania przez klientów opcji i jego wpływu na wynik finansowy:

- Przy wzroście stop procentowych o 2 p.%, zmiana wyniku odsetkowego wynosi -2 tys. zł stanowiąc -0,1% wyniku odsetkowego;
- Przy spadku stóp procentowych o -2 p.%, zmiana wyniku odsetkowego wynosi 2 tys. zł,

stanowiąc 0,1% wyniku odsetkowego.

3. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej wyłącznie w PLN złotych, w związku z tym testy warunków skrajnych również przeprowadzone zostały w ten sam sposób.

XII. Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

XIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

1. Zasady ustalania wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zostały zawarte w „ Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem, nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku i wspiera realizację strategii działalności oraz ogranicza konflikt interesów.

1.1. Do stanowisk kierowniczych w Banku w rozumieniu Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, zalicza się stanowiska, na których zatrudnione osoby posiadają kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych w wysokości powyżej 1,5 % funduszy własnych Banku. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku, bankowym ustala, iż zapisy Polityki dotyczyć będą członków Zarządu Banku.

1.2. Za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku, uznaje się:

- a) Prezesa Zarządu,
- b) Zastępcę Prezesa Zarządu do spraw finansowych,
- c) Członka Zarządu do spraw handlowych.

2. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze składa się z wynagrodzenia stałego (wynagrodzenie zasadnicze i dodatek stażowy) oraz wynagrodzenia zmiennego (premia roczna). Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych.

2.1. Wynagrodzenie stałe wypłacane jest w okresach miesięcznych. Wynagrodzenie zmienne – premia roczna jest przyznawana i wypłacana w okresach rocznych.

- 2.2. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem zapisu dotyczącego podstawy oceny w poszczególnych latach.
- 2.3. Kryteriami oceny efektów pracy są:
- 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) realizacja planu finansowego Banku,
 - 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
- 2.4. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
- 2.5. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
- 1) utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 2.4 na poziomie nie wyższym niż średnia w zrzeczeniu SGB,
 - 2) realizacji planu finansowego Banku, tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 80 % planowanego wyniku,
 - 3) pozytywnej oceny realizacji przyjętej strategii (kierunków działania).
- 2.6. Oceny dokonywane są dwuetapowo, tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
- 2.7. Podstawą oceny dokonanej w:
- a) 2013 roku – są efekty pracy członka Zarządu w 2012 roku,
 - b) 2014 roku – są efekty pracy członka Zarządu w latach 2012 i 2013,
 - c) w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
- 2.8. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku, Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.
3. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
- 3.1. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 8 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
- 3.2. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku (w przypadku, gdy Bank dokonuje odroczenia części przyznanej premii rocznej).

- 3.3. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu”.
- 3.4. 60 % premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
- a) suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 150 mln PLN,
 - b) dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %.
- 3.5. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej (poza wypłaconą zgodnie z punktem 3.4.) części premii rocznej, z zastrzeżeniem tak jak punkt wyżej.
- 3.6. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie (z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana będzie przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za lata 2012 i 2013).
- 3.7. Część odroczonej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym).
- 3.8. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
- 3.9. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
4. Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu według stanu na 31.12.2016 rok.
- 4.1. W 2016 roku wynagrodzenie stałe otrzymywały trzy osoby wchodzące w skład Zarządu. Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu wyniosła na dzień 31.12.2016 r.:
- 316 200,00 zł – wynagrodzenie stałe,
- 4.2. W 2016 po decyzji Rady Nadzorczej zostało wypłacone wynagrodzenie zmienne dla Członków Zarządu i wynosiło:
- 20 193 zł – wynagrodzenie zmienne.

Wynagrodzenie zmienne otrzymały trzy osoby wchodzące w skład Zarządu.

Wg stanu na 31.12.2016 r. nie dokonano wypłaty członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczonej wypłatą z podziałem na część już przyznaną i jeszcze nie przyznaną.

4.3. Wg stanu na 31.12.2016 r. nie dokonano wypłaty członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczonej wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami.

4.4. Według stanu na dzień 31.12.2016 r. nie dokonano płatności związanych z podjęciem zatrudnienia oraz z zakończeniem stosunku pracy przez członków Zarządu.

XIV. Ryzyko płynności i pozycje płynnościowe

Kwestie organizacyjne:

1. W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1) Rada Nadzorcza – która:

- a) w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- b) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- c) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- d) zatwierdzanie scenariuszowych planów awaryjnych płynności.

2) Zarząd:

- a) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- b) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
- c) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad,;
- d) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.

3) Zespół do spraw Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Ryzykami Bankowymi, który:

- a) opiniuje niniejszą procedurę;
- b) opiniuje poziom limitów;
- c) identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- d) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- e) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

- 4) Osoba wyznaczona przez Zarząd – będąca komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonująca zadania związane z:
- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
 - b) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - c) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - d) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
 - e) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
 - f) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - g) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
 - h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - i) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
 - j) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 5) Komórka Księgowości i Rozliczeń – będąca komórką zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Zastępcy Prezesa Zarządu do spraw finansowych, wykonująca zadania związane z:
- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
 - b) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.
- 6) Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
- a) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
 - b) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
 - c) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

2. Plan pozyskiwania i utrzymywania środków, które Bank uznaje za stabilne źródło finansowania obejmuje m. in.:

- a) analizę sytuacji rynkowej, ocenę konkurencji, analizę mocnych i słabych stron Banku na rynku depozytowym;
- b) prognozy oraz założenia dotyczące wielkości i struktury depozytów w okresie jednego roku;
- c) politykę stóp procentowych oraz opłat związanych z prowadzeniem rachunków depozytowych, z uwzględnieniem zachowań konkurencji;
- d) strategię marketingową wobec klientów Banku;
- e) ocenę współpracy i plany w zakresie instytucji rządowych lub samorządowych;
- f) prognozy dotyczące planowanego finansowania z Banku Zrzeszającego.

3. Zadania związane z zarządzaniem płynnością krótkoterminową realizuje komórka zarządzająca Banku.

W ramach zarządzania płynnością krótkoterminową Bank wyróżnia:

- a) zarządzanie stanem gotówki w kasach i skarbcu;
- b) zarządzanie stanem środków na rachunku bieżącym Banku.

Zarządzanie stanem gotówki w kasach i skarbcu oraz stanem środków na rachunku bieżącym składa się na zarządzanie płynnością dzienną.

Podstawowym narzędziem wspomagającym operacyjne zarządzanie płynnością krótkoterminową są prognozy wpływów i wypływów środków pieniężnych (Przepływy pieniężne/Plan przepływów pieniężnych) sporządzane codziennie na okres kolejnych 30 dni.

Na proces zarządzania płynnością średnio i długoterminową głównie składają się:

- a) lokowanie nadwyżek środków przez komórkę zarządzającą na okresy płatności dłuższe od 30 dni;
- b) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące charakterystyki poszczególnych produktów kredytowych i depozytowych w zakresie terminów płatności tych produktów;
- c) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące inwestycji kapitałowych lub dotyczące zakupu składników majątku trwałego;
- d) pomiar płynności średnio- i długoterminowej.

Zadania realizowane przez komórkę zarządzającą, dotyczą kształtowania poziomu płynności średnio i długoterminowej w przypadkach, w których dotyczą lokowania nadwyżek środków w instrumenty o terminach płatności powyżej 30 dni.

Bank nie wprowadza procedury zarządzania płynnością śróddzienną ponieważ przepływy pieniężne w ciągu dnia zabezpiecza Bank Zrzeszający; Bank jest zobowiązany do zabezpieczenia płynności na koniec dnia operacyjnego.

4. Celem funkcjonowania Systemu Ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego Uczestnika, na zasadach określonych w Ustawie i w Umowie Systemu Ochrony.

Przynależność do Systemu Ochrony ma charakter dobrowolny i nie ogranicza podmiotowości Systemu Ochrony, ani ich uprawnień wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Przynależność do Systemu Ochrony nie zwalnia Uczestników od odpowiedzialności za prowadzoną działalność.

W celu ograniczenia ryzyka Uczestników oraz stworzenia systemu ostrzegania przed nadmiernym ryzykiem, mogącym spowodować zagrożenie upadłością Uczestników, Strony wprowadzają:

- 1) odpowiednio i jednakowo zorganizowane mechanizmy monitorowania i klasyfikacji ryzyka, obejmujące w szczególności określenie poziomu ryzyka oraz system limitów ograniczających ryzyko;
- 2) reguły kontroli ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
- 3) mechanizm audytu wewnętrznego Uczestników;
- 4) Mechanizm Pomocowy Systemu Ochrony;
- 5) Formy i zasady stosowania Środków Oddziaływania.

Spółdzielnia zobowiązana jest do monitorowania poziomu ryzyka występującego u uczestników.

Spółdzielnia określa poziom ryzyka Uczestnika, na podstawie analizy, przeprowadzanej zgodnie z Umową Systemu Ochrony.

Spółdzielnia określa zakres, rodzaj i poziom limitów, ograniczających ryzyko Uczestnika. Uczestnik zobowiązany jest dostosować swoje limity wewnętrzne do poziomu limitów, określonych przez Spółdzielnię

Zakres ujawnień ilościowych:

- a) Rozmiar i skład nadwyżki płynności:

Lp.	MIARY PŁYNNOŚCI	Limit	Wskaźnik	Wykorzystanie limitu
1	M1 - Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem $((A1+A2)/A6)$	min 0,20	0,45	225%

2	M2 - Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (B1/A5)	min 1,00	6,10	610%
----------	--	-----------------	------	------

0,45 - 0,20 = **0,25** - nadwyżka wskaźnika płynności ponad limit

6,10 - 1,00 = **5,10** - nadwyżka wskaźnika płynności ponad limit

b) Wielkość wiążących banki nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR

O SUMIE BILANSOWEJ DO 200 mln. zł			
NA DZIEŃ SPRAWOZDAWCZY WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2016r.			
			w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności		14 879
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności		22 472
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym		522
A4	Aktywa o ograniczonej płynności		43 023
A5	Aktywa nie płynne		1 886
A6			82 782
Pasywa*			
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta		11 508
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem ((A1+A2)/A6)	0,20	0,45
M2	Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1,00	6,10

* z uwzględnieniem korekt wynikających z metodologii wyznaczania nadzorczych miar płynności

Limit wskaźnika płynności LCR zgodnie z przepisami zewnętrznymi min 70 % limit na 2016 r.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI		Limit	Wskaźnik	Wykorzystanie limitu
Wskaźnik płynności LCR		min 70%	328%	142,86%
Wskaźnik LCR	3,28			
aktywa płynne	5.049			
odpływy	6.164			
przyływy	8.426			

c) Luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów:

LUKA	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	> 1 miesiąca <= 3 miesięcy
Aktywa (PLN, waluta)	17 716	19 969	1 907

Należności	17 564	19 969	1 907
Sektor finansowy	17 854	19 500	0
Sektor niefinansowy	-290	469	1 806
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	101
Pozostałe aktywa	152	0	0
Zobowiązania pozabilansowe (otrzymane)	0	0	0
Pasywa (PLN, waluta)	6 491	99	175
Zobowiązania	4 560	99	175
Sektor finansowy	0	0	0
Sektor niefinansowy	5 256	99	189
gospodarstwa domowe	5 256	93	187
pozostałe podmioty	0	6	2
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	-696	0	-14
Pozostałe pasywa	994	0	0
Zobowiązania pozabilansowe (udzielone)	937	0	0
odsetki	0	0	0
LUKA (w przedziałach)	11 225	19 870	1 732
WSKAŹNIK (w przedziałach)	2,73	201,55	10,89
AKTYWA SKUMULOWANE (od początku)	17 716	37 685	39 592
PASYWA SKUMULOWANE (od początku)	6 491	6 590	6 765
LUKA SKUMULOWANA (od początku)	11 225	31 095	32 827
WSKAŹNIK SKUMULOWANY (od początku)	2,73	5,72	5,85
AKTYWA SKUMULOWANE (od końca)	82 844	65 129	45 160
PASYWA SKUMULOWANE (od końca)	75 596	69 105	69 006
LUKA SKUMULOWANA (od końca)	7 249	-3 977	-23 846
WSKAŹNIK SKUMULOWANY (od końca)	1,10	0,94	0,65
<i>Limit</i>	1,00	1,00	1,00
<i>Wskaźnik luki</i>	2,73	5,72	5,85

d) Celem ograniczania ryzyka Spółdzielnia wprowadza limity, pozwalające na wdrożenie, w odpowiednim momencie, mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W Systemie Ochrony, w obszarze płynności zostały ustalone następujące rodzaje limitów:

- wskaźnik LCR (z uwzględnieniem w aktywach płynnych środków zablokowanych na rachunku Minimum Depozytowego) – limit minimalny,

- wskaźnik NSFR (do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, Spółdzielnia wprowadza wewnętrzną metodę obliczania tego wskaźnika) – limit minimalny,
- nadzorcze miary płynności,
- udział depozytów,(depozyty podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w przypadku Banków Spółdzielczych oraz dodatkowo depozytów podmiotów sektora finansowego, w przypadku Banku Zrzeszającego) powiększonych o fundusze własne w kredytach, (wartość kredytów obliczona jako: kapitał (w przypadku kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystana) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa) powiększonych o majątek trwały (majątek trwały wg wartości netto) – limit minimalny,
- udział aktywów z tytułu inwestycji finansowych (z wyłączeniem zaangażowania kapitałowego w SGB-Banku S.A, Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., SGB Leasing Sp. z o.o.) w funduszach własnych – limit maksymalny.

Wysokość limitów wewnętrznych w Systemie Ochrony w obszarze płynności

4.a	wskaźnik LCR (uwzględniający traktowanie środków na rachunkach Minimum depozytowego jako aktywa płynne)	poziom zgodny z obowiązującymi przepisami pomnożony przez współczynnik 0,8
4.b	wskaźnik NSFR	100%
4.c	nadzorcze miary płynności	zgodnie z obowiązującymi przepisami
4.d	udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	105%
4.e	udział aktywów z tytułu inwestycji finansowych w funduszach własnych	100%

Ujawnienia jakościowe:

Celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym przede wszystkim nadzorczych miar płynności, na bezpiecznych poziomach, zgodnych z obowiązującymi wymogami. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Zarząd zarządza płynnością poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.

W tym celu Bank analizował zapotrzebowanie na środki pieniężne oraz źródła jego pokrycia, w odpowiedni sposób kształtował strukturę terminową pozycji Banku, utrzymując jednocześnie odpowiedni poziom aktywów płynnych. Bank posiadał znaczące nadwyżki środków płynnych, które lokował w Banku Zrzeszającym. W omawianym okresie Bank spełniał obowiązujące nadzorcze normy płynności. Na przestrzeni całego roku w Banku doskonalono proces zarządzania płynnością. Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych dla ryzyka płynności, analizując obniżenie poziomu depozytów i wpływ zmian na wynik finansowy i fundusze własne.

Poziom ryzyka płynności nie stanowił zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań.

Celem ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą oraz tolerancji na ryzyko.

Wysokość limitów została określona na podstawie:

- powtarzalności operacji prowadzonych przez klientów Banku;
- planowanego rozwoju działalności kredytowej i depozytowej Banku, w tym rozwoju działalności walutowej Banku;
- zmian w zakresie produktowej oferty kredytowej i depozytowej;
- analiza danych historycznych w zakresie struktury terminowej i podmiotowej podstawowych źródeł finansowania działalności Banku;
- analiza danych historycznych w zakresie danych będących podstawą do wyznaczania wewnętrznych limitów;
- wyników testów warunków skrajnych;
- wyniki szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności;
- przewidywanej ekspozycji na ryzyko płynności, wynikającej z planów strategicznych i rocznych planów finansowych Banku;
- planowanych zmian w otoczeniu makroekonomicznym;

Raz w roku Bank, do końca I kwartału przeprowadza weryfikację, i jeżeli zachodzi taka potrzeba, aktualizację wielkości przyjętych limitów uwzględniającą czynniki makroekonomiczne oraz czynniki wewnętrzne, które zaistniały w Banku. z zastosowaniem zasad opisanych powyżej.

Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszcza sytuacji ich przekraczania są następujące limity regulacyjne:

- nadzorcze miary płynności,
- limit wskaźnika LCR.

Ponadto, Bank przyjął następujące limity wewnętrzne:

- 1) limity luki niedopasowania;
- 2) limity wewnętrzne:
 - udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej – maksimum 10%; sumy bilansowej;
 - udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej – maksimum 15%
 - udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach¹¹ powiększonych o majątek trwały¹² – minimum 100%;
 - wewnętrzny wskaźnik NSFR¹³ – minimum 100%; (*limit wewnętrzny w IPS, Bank może ustalić go na poziomie wyższym*).

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

- 1) wrażliwości – w oparciu o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;
- 2) scenariuszowe – w oparciu o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- 3) odwrócone – w oparciu o które wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Podstawą do budowy testów scenariuszowych są scenariusze warunków skrajnych, określone w trzech wariantach:

- 1) wewnętrznym, którymi są:
 - utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,
 - wzrost kredytów przeterminowanych,
 - zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,

¹¹Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa (zmiana wyniku konieczności zachowania spójności z limitem w Systemie Ochrony SGB)

¹² Majątek trwały rzeczowy wg wartości netto.

¹³ Obliczany zgodnie z załącznikiem do Umowy Systemu Ochrony SGB.

- awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub wyłączeniami;

2) systemowym, którymi są:

- zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
- wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
- wzrost rynkowych stóp procentowych,
- zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;

3) mieszanym, którymi są:

- zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
- wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.

Dla każdego scenariusza Bank określa:

- wpływ sytuacji skrajnej na poziom płynności Banku;
- wielkość potrzebnych aktywów nieobciążonych;
- wpływ zaistniałej sytuacji na poziom rentowności Banku,

Scenariusze warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności.

Podstawowa rezerwa płynności wyznaczana jest jako suma następujących pozycji:

- a) kasa;
- b) należności od NBP lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową z terminem płatności do 7 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej;
- c) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana zostałyby waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni,
- d) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni;
- e) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia.

Do podstawowej rezerwy płynności Bank zalicza w szczególności:

- a) kasę (gotówkę, czeki, znaki wartościowe);
- b) gotówkę w bankomatach;
- c) rachunki bieżące złotowe i walutowe w banku zrzeczającym (z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej);

- d) rachunki pomocnicze (z wyłączeniem celowych, np. ZFŚS);
- e) lokatyw Banku Zrzeszającym z terminem płatności do 7 dni;
- f) należności od podmiotów regulowanych z tytułu rozliczeń bankomatowych oraz z tytułu odprowadzenia nadmiaru gotówki;
- g) bony pieniężne wg wartości godziwej;
- h) bony skarbowe i obligacje skarbowe wg wartości godziwej, z wyłączeniem zablokowanych;
- i) papiery bankowe, których emitent nie zaliczył do funduszy własnych, w kwocie możliwej do uzyskania z terminem płatności do 7 dni, z wyłączeniem zablokowanych;
- j) niewykorzystaną część limitu kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym;
- k) niewykorzystaną część limitu kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym;
- l) rozliczenia międzybankowe.

Uzupełniająca rezerwa płynności wyznaczana jest jako suma następujących pozycji:

- a) należności od NBP lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową Banku z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej;
- b) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana została waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni;
- c) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i do 30 dni;
- d) instrumenty dłużne o obniżonym ryzyku szczególnym w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni;
- e) kapitałowe papiery wartościowe płynne i zdywersyfikowane w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni;
- f) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 10 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia;
- g) przepływy pieniężne wynikające z terminowych transakcji pozabilansowych bieżących oraz prostych rozłożone na należności i zobowiązania w poszczególnych walutach, w terminach i kwotach wynikających z realizacji umowy wyznaczone w sposób ostrożny, dotyczące należności z terminem płatności do 30 dni.

Do uzupełniającej rezerwy płynności Bank zalicza w szczególności:

- a) lokaty złotowe w Banku Zrzeszającym z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni;

- b) lokaty walutowe w Banku Zrzeszającym z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni;
- c) papiery bankowe, których emitent nie zaliczył do funduszy własnych, w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i nieprzekraczającym 30 dni;
- d) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 10 dni roboczych;
- e) rachunek Minimum Depozytowego.

Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

Nazwa raportu / dokumentu	Procedura wprowadzająca raport	Komórka odpowiedzialna za przygotowanie raportu	Odbiorcy raportu	Termin sporządzenia wynikający z procedury	Częstotliwość sporządzania
Analiza okresowej płynności finansowej sporządzona na dzień 31.12..... r. dla Zespołu do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi oraz nadzorującego członka Zarządu.	Instrukcja informacja Zarządca w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	Osoba odpowiedzialna za monitorowanie oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu ryzyka płynności	Zespół do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi .	do 15-ego każdego miesiąca	miesięczna
Analiza płynności finansowej sporządzona na dzień 31.12..... r. dla Zespołu do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi , Zarządu i Rady Nadzorczej.	Instrukcja informacja Zarządca w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	Osoba odpowiedzialna za monitorowanie oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu ryzyka płynności	- Zarząd - Rada Nadzorcza	do 15-ego każdego kwartału	kwartalnie
Pogłębiona analiza płynności długoterminowej	Zasady Zarządzania Ryzykiem Płynności	Osoba odpowiedzialna za monitorowanie oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu ryzyka płynności	- Zarząd - Rada Nadzorcza	do końca I kwartału	rocznie
Analiza bieżącej płynności finansowej	Zasady Zarządzania Ryzykiem Płynności	Pracownik księgowości	Główny Księgowy - Członek Zarządu		każdego dnia
Raport z weryfikacji procedur z zakresu ryzyk bankowych	Instrukcja informacja Zarządca w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	komórka ryzyk bankowych	-Zespół do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi . - Zarząd - Rada Nadzorcza	do końca stycznia	raz w roku
Raport z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko ważonego wskaźnikami ilościowymi	Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	komórka odpowiedzialna za monitorowanie ryzyk	- Zarząd - Rada Nadzorcza	do końca stycznia	raz w roku
Ocena poziomu ryzyka bankowego	Instrukcja informacja Zarządca w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	komórka ryzyk bankowych	- Zarząd - Rada Nadzorcza	do końca stycznia/lipca	półrocznie

Raport z wykonania scenariuszowych testów warunków skrajnych	Instrukcja informacja Zarządca w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej	komórka ryzyk bankowych	-Zespół do spraw zarządzania aktywami i pasywami oraz ryzykami bankowymi . - Rada Nadzorcza	do 30 września	raz w roku
--	--	-------------------------	--	----------------	------------

XV. Informacja o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

1. Odpowiednie organy Banku zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz wytycznych, rekomendacji i zaleceń, określonych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego regulujących tą materię, z zachowaniem zasady proporcjonalności dokonywały oceny członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej w zakresie odpowiedności (tzn. posiadania kompetencji, a także dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków).

2. Członkowie Zarządu podlegali ocenie i w jej wyniku stwierdzono, że posiadają kompetencje odpowiednie do zarządzania Bankiem wynikające z:

- 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji,
- 4) odpowiedniej reputacji.

3. Członkowie Rady Nadzorczej podlegali ocenie, i w jej wyniku stwierdzono że posiadają kompetencje do należytego wykonywania obowiązków nadzorowania Banku wynikające z:

- 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych lub stopni naukowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji,
- 4) odpowiedniej reputacji.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej spełniają również warunki art. 22aa ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, tzn. nie pełnią funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej poza bankiem w nadmiernej liczbie.

XVI. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. W łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I.

Wskaźnik dźwigni obliczany jest na koniec kwartału.

Wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Wartość wskaźnika dźwigni finansowej na dzień 31.12.2016 r. wynosi 13,70%

Ryzyko nadmiernej dźwigni jest to ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów;

Kapitał wewnętrzny na ryzyko nadmiernej dźwigni:

- 1) Dokonano oceny istotności ryzyka nadmiernej dźwigni. W wyniku oceny kształtowania się wskaźnika dźwigni finansowej z okresu 12 miesięcy poprzedzających datę analizy ustalono, że poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym (3%) nie jest nadmiernie wysoki.
- 2) Analizując ryzyko nadmiernej dźwigni można stwierdzić, że nie ma charakteru istotnego i nie potrzeba szacować kapitału wewnętrznego z tego tytułu.

XVII. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej.

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
- 2) niezależną komórkę audytu wewnętrznego¹⁴ mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcjonujące w Banku procedury kontroli opracowane są w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Funkcjonujące w Banku procedury, obejmują w szczególności:

- 1) podstawowe zasady wykonywania czynności kontrolnych – określone w Regulaminie „System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej”,
- 2) podział obowiązków w zakresie systemu kontroli wewnętrznej zgodny z zapisami struktury organizacyjnej,
- 3) zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej – określone w regulacji normującej organizację Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) akceptowanie planów kontroli wewnętrznej,

¹⁴ Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB

- 3) okresowe zapoznawanie się z informacją dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- 4) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli wewnętrznej,
- 5) ocenę adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Do zadań Zarządu, z punktu widzenia prawidłowego działania systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- 1) zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności mechanizmów kontrolnych oraz identyfikowania obszarów działalności, operacji, transakcji i czynności przeznaczonych do stałego monitorowania,
- 2) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie okresowej, co najmniej raz w roku, weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- 3) określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
- 4) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości,
- 5) okresowe zapoznawanie się z informacją dotyczącą kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- 6) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku z komórką audytu wewnętrznego oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne/czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,
- 7) ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują informacje dotyczące:

- 1) przestrzegania przepisów prawa, w tym regulacji ostrożnościowych, innych norm zewnętrznych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych,
- 2) funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej,

- 3) skuteczności ujawniania w ramach kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących,
- 4) realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku,
- 5) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,
- 6) jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
- 7) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,
- 8) efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku,
- 9) oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji oraz istnienia mechanizmów gwarantujących podejmowanie decyzji w sposób wykluczający ryzyko związane z występowaniem powiązań personalnych pomiędzy uczestnikami procesów decyzyjnych,
- 10) oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku jako całości,
- 11) czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, nawet jeśli są one powiązane organizacyjnie lub kapitałowo z Bankiem.

Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:

- 1) odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- 2) monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów i procedur kontroli.

Czynności kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego obejmują funkcjonujące niezależnie:

- 1) kontrolę wewnętrzną,
- 2) audyt wewnętrzny wykonywany przez audytorów Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

2. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

- 1) W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- a) zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
 - b) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
 - c) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
 - d) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
 - e) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.
- 2) Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:
- a) przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - b) sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
 - c) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
 - d) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
 - e) weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
 - f) analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.
- 3) Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:
- a) ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,
 - b) sprawdzanie ich przestrzegania.
- 4) Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne.
- 5) Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

3. W Ocenie Adekwatności i Skuteczności Systemu Kontroli Wewnętrznej W Banku Spółdzielczym Ziemi Wieluńskiej za 2016 rok, na podstawie kwartalnych sprawozdań jednostek odpowiedzialnych za przeprowadzanie kontroli wewnętrznej, raportów z audytu wewnętrznego przeprowadzanego przez upoważnionych pracowników Departamentu Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w Poznaniu, raportu z Audytu zgodności z Rekomendacją D przeprowadzonego przez upoważnionych pracowników firmy BlueNet Sp. z o.o., półrocznych

sprawozdań z wykonania kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, Zarząd stwierdził, że system kontroli działa w sposób prawidłowy. Kontrole obejmują swoim zakresem wszystkie obszary działalności Banku, w tym: działalność operacyjną (prowadzenie rachunków, rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe, obsługa kasowo – skarbcowa), kredytową, zarządzania wszystkimi rodzajami ryzyk, w tym organizację procesu identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, system limitów wewnętrznych, politykę informacyjną, zarządzanie bankiem i jego bezpieczeństwo (w tym bezpieczeństwo teleinformatyczne) i inne.

Zarząd stwierdził, że Bank posiada zorganizowany System Kontroli Wewnętrznej dostosowany do wielkości i profilu ryzyka oraz stanowi podstawę bezpiecznej i stabilnej działalności.

Sporządzono dnia 29.03.2017 r

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu w dniu 30.03.2017 r.